

Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President A. S. Burleson. POSTMASTER GENERAL.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA" Published by the Lithuanian National League of America. K. J. PAULASKAS Sec'y and Business Mgr. YEARLY SUBSCRIPTION RATES: In the United States ..... \$2.50 To Foreign Countries ..... \$3.00 "SANDARA" 327 E Street, Boston 27, Mass.

10 CENTS

No. 28

So. Boston, Mass., Liepos (July) 13 d., 1922m.

Metai IX.

Lenkijos Kabinetas vėl Griuvo

Liepta Angliakiams Grįžti į Darbą Lietuvos Žinios

LENKIJOS KABINETAS VĖL PAKRIKO.

VARSAVA, liepos 8 d. Naujasis Lenkijos ministerių kabinetas, kurį buvo sudaręs A. Sliwinski, rezignavo vakar. Prezidentas Pilsudskis prašė Sliwinkio, kad palaikytų savo urėdą nors toliai, kol bus sudarytas naujas kabinetas.

PREZIDENTAS LIEPIA ANGLIAKIASIAMS GRĮŽTI Į DARBĄ.

WASHINGTON, D. C., liepos 10 d. Prezidentas Harding šandien prašė angliakasių ir operatorių, kad atmetę ginčus už algų pradėtų kasti anglij už senąją mokesčių, gi algos ginčą paliktų išrišti arbitracijos komisijai.

LIETUVOS ŽINIOS.

Lenkai kerta Lietuvos miškus.

Ek. KALVARIJA. Ties Punksku stovi miškas vardu Gilnišgiris, kuris ištiesai visas iki pereito rudens priklausė Lietuvos valdžiai, buvo jos žinioj laikomas ir prižiurimas, nes stovi šioj pusėj Curzono linijos. Pereitą rud. jis tapo lenkų "čaikovskiniukų" užgrobtas, mus valdžia nusileisdama atsitraukė nuo jo. Dabar jau šią savaitę lenkai pradėjo sulyg savo kainų pardavinėti šame miške geriausius medžius.

Vasilickovo žemė Tauragės mieste.

Ek. TAURAGĖ. Nusavinant Vasilickovo dvarus prie pat Tauragės miesto liko 37 dešimtinės žemės nenusavintos. Dabar tą žemę Vasilickovo įgaliotiniai pardavė Gitkinui, kuris už ją sumokėjo 250 tukstančių aukšinių. Gitkinas žemę pradėjo spekuliuoti ir mėgina mažais gabalėliais ją išparduoti reikalaudamas dabar už vieną dešimtinę 150-000 aukšinių.

Ant tos žemės jau nuo seniai miesto nepasiturintieji gyventojai turi ir namukus pasistatę, kuriuos Gitkinas reikalauja rugriauti.

Apskrities Valdyba turinti galvoj, kad ta žemė yra labai reikalinga miesto atstatymo reikalams, sodui ir kitiems dalykams, kreipėsi į Savivaldybių D-tą, kad pastarasis padarytų žemės nusavinimui žygių.

Einant įstatymais toji žemė gali būti miesto reikalams nusavinta.

Arkliavagai.

Ek. TAURAGĖ. Čion atvykęs Kauno Apygardos Teismas 6 dienas nagrinėjo krimin. bylas, kurių išnagrinėjo viso 24. Teisme keliose lygiai bylose figuravo žinomi arkliavagai ir plėšikai Orentas ir Globis, kuriuodu dar iš okupacijos laikų tuo vertėsi. Pernai milicijai pasisekė juodu suimti. Ilgai juodu slapstėsi, nes turėjo pasidirbinę pasus.

Šie piktdarbiai turi dar bylą Karo teisme už pasikėsinimą nu-

licininkui atimti gyvybę. Pavasario lietus.

Ek. DOTNAVA. Atėjęs ciklonas apsiėmė atnešti šilto skalsaus lietaus. Per kokias 3 dienas prilijo arti 27 milimetrų vandens ir jo dauguma įsigėrė žemėn. Žaibavo maža. Vakara ir šandien barometras gerokai pakio ir dabar 17 val. rodo 760 milimetrų. Dotnavos aukštįj. Ikišiol šilimos stokos varginai augalai ims greitai augti; dėl pašaro ir derliaus dejavę ukiniškai nusiramins ir geresne vitimu žiūrės nežinomom ateitin. Ciklonui prasklinkus, papūtė vasaros vakarų vėjas, ne šaltas kaip paprastai, o šiltas; eina debesiai ne vien žemieji kruminiai (kanuol n ai. lot. cumulus), bet ir aukštesji pradaliniai (lot. cirri).

Turgadieniai.

Ek. VARNIAI, Telsių apskr. Gegužės mėn. 23 d. buvo turgadienis, kaip ir visuomet antradieniais čia esama. Čia buvo mokama: rugių, miežių ir avių purui (28 gorčiai) 250—260 auks., vikių purui 300—320 auks., būvių purui 40—45 auks., kviečių purui 200—230 auks., žirnių purui 80—85 auks., sviesto m. sv. 46—50 auks., kiaušinių deš. 34—36 auks. Duonos rug. maltos m. sv. 2 a. 60 sk., rug. pitl. m. sv. 6 auks., cukraus gabal. m. sv. 20 auks. Mėsos jaut. m. sv. 12—13 auks., mėsos jaut. košernos m. sv. 25 auks.

("Lietuva.")

BESIVARŽYDAMAS DĖL "KATALIKYBĖS KEPURĖS" ANTANAS SMETONA VIRTO PAGRASTU DEMAGOGU.

Visiems jau gerai yra žinoma, kad Lietuvoje esama partijos, kuri savo reakciniu pobūdžiu išsiskiria iš kitų partijų net tų pačių klerikalų. Tai partija Smetonos, Voldemaro, Yčo, Tumo, kuri pavadinta yra "pažangos." O toji "pažanga" seniai charakterizuota jos aiškiosmis žymėmis: vieną žingsnį, pirmyn tu atgal. Kaip krikščionys demokratai dar turi sutvėrę ukininkų sąjungą, darbo federaciją, taip "pažangos" — žemdirbių sąjungą. Tikslas aiškus — suvilioti daugiaus žmonių "žemę dirbančių." Tačiau Lietuvoj politinė diferenciacija tiek pašokėjus pirmyn, kad "žemdirbių sąjungoj" kartu su "pažanga" tilpsta beveik išimtinai žemvaldžiai. Tai daugumoje reakcinis Lietuvos elementas, kurio nepalietė žemės reforma, o jeigu palietė, tai apkarpyti dvarininkai lygiai randa čion sau tinkamą vietą.

Vakarykšti monarkininkai ir gan atviri, nes dar seneniai laikraštį "Tautoj" toji "ideologija" monarkinės Lietuvos buvo skiepijama, šandien jie jau nusileidę reikalauja Lietuvai dviejų parlamentų rumų, monarkinių teisių prezidentui... Socialėje

srityje nepripažįsta jokių žemės reformų ir Gilesnių įstatymų darbininkų apdraudimo srityje, nes tai "priešinasi katalikų bažnyčios principams," nes "ne vienas teisybės mąstas" taikomas dvarui ir proletarui ((žiur. "Tėvynės Balsas" No. 94).

Budami sukempėjusiais konservatoriais, pažangininkai ir liko nušluoti Lietuvos gyvenimui. Tačiau jie pamatė, kad demagogija gali daug padėti, griebėsi jos, pačiu šlykščiausiu būdu ją įvardodami. Kas nežino Voldemaro pamazgų išlietų visiems, kas tiktai nepučia į pažangininkų dudelę.

Grynai demagoginiu būdu prabilo ir Smetona. "Tėvynės Balsas" No. 94 iš birželio 15 d. skaitome straipsnį "Katalikybė ir politika," kur Antanas Smetona (A. Sm.) varžosi dėl katalikybės monopolizavimo arba kaip jis išsireiškia dėl "katalikybės kepurės," kam geriau toji "kepurė" pritinka.

Tose varžytinėse išlenda it yla iš maišo to žmogaus nei kiek ne menkesnė demagogija, kaip kad ir eilinių klerikalų.

Pirmiausia jis "peria į kailį" krikščionims demokratams, kad tie žudo katalikybę ir katalikų veikimo centrą neveddami pažangininkų ir žemdirbių. Krikščionys demokratai jojo nuomone nemoką atsispirti prieš partijas, kurios Sč. Seime reikalauja "bažnyčios atskyrimo nuo valstybės, tikybės pamokų išvairo iš mokyklų, etc." Visai kitaip dalykai, matomai, eitų, jeigu smetonininkų balsas galėtų ką nors reikšti, jie tikrai pralenktų ir užkietėjusius klerikalus.

Ir čia Antanas Smetona sudrožia krikščionims demokratams, kad jie leido Aukštusiuose Kursuose skaityti lekcijas tokiems asmenims, kurie neapsieidavo neminėje "kardinolų violetų," o "KAUNO (nei ne Lietuvos valstybės) — visiškai kaip lenkai sako. — P-tis.) universiteto rektorium paskirtas buvo soc. liaud. protežė, vadinasi, žmogus ne krikščioninės pasauližiūros, ir prorektorium yra socialdemokratas, griežtas priešininkas privolomo tikybės dėstymo mokyklose ir šalininkas bažnyčios atskyrimo nuo valstybės." Čia Antanas Smetona aiškiai pasirodė kas jis yra. Demagoginiai apeliuoją per savo "Tėvynės Balsą" ("pikti liežuviai" sako, leidžiamą už tų amerikiečių pinigų, kurie siuntė aukas Lietuvos valstybės reikalams vardu buv. prezidento Antano Smetonos) ir "katalikišką visuomenę," kaip kad galėjo krikščionys demokratai prieleisti prie universiteto tuos "tykybos priešininkus." Matomai, kitokia savyjauta būtų Antano Smetonos, jeigu rektorium universiteto būtų buvęs nusikirtas profesorius Bučys, o prorektorium koks nors kun. Maliauskis...

Krikščionys demokratai savo darbą daro. Jie žino, kur laikinai jiems reikalinga nusileisti Socialėje srityje jie pažengę palygina mai toli, bet piliečio sąžinės laisvės apdraudime jie šalininkai didžiausios dvasinės vergijos. Tos dvasinės vergijos jie šandien jau siekia per naujai kuria-

mą katalikų partiją, nes krikščionių demokratų partija liko nepopuliari ir kaip teisingai A. Smetona pastebi per dvejus metus nudėvėta krikščionybės dangtis." Atsirado "katalikybės kepurė." Ją pirmieji užsidėjo krikščionys demokratai. Pasekiti bando A. Smetona, M. Yčas (ir, turbūt, neprošalį užsidėti kokį prabaščiaus cepčiuką). Vis tai parodo, kaip yra nesveikas Lietuvos gyvenimas ir kiek dar daug Lietuvos upėmis vandens turės nutekėti, kol nedrįs įvairaus plauko demagogai naudoti politikai tikybinius žmonių jausmus, dangstanties įvairiomis tai krikščioniškomis, tai katalikiškomis kepuraitėmis.

Lietuvos liaudis turi galop susiprasti ir nušluoti tuos demagogus, ką jau ir yra padarė su Smetonomis ir panašiais reakcijos ir dvasinės vergijos nešėjais. Eilė atėjo ir krikščionims demokratams, kurie savo vilyngais pasiulymais žaidžia liaudies jausmais, mainydami "kepurės." Nepadės "kepurės" atsiseisti prezidento vyriausybės vietas nusidėvėjusiam demagogui Antanui Smetonai su jo bičiuliais.

P-tis.

GALOP.

Laikraščiai padavė žinių, o Elta patvirtino, kad Santarvė nutariusi galop pripažinti Lietuvos Respubliką de jure.

Tą žygi daro Aukščiausioji Santarvės Taryba, į kurią įeina Anglija, Francija, Italija, Japonija. Iki šiam laikui nei viena iš tų didžiųjų valstybių Lietuvos nebuvo de jure pripažinusi. Lietuva buvo pripažinta de jure Baltijos valstybių, Skandinavijos, Vokietijos, Rusijos, bet tiktai ne šių dienų galijunų.

Pripažinimas įvyksta ne dėl Lietuvos mergaičių "mėlynų akelių," ne iš kokios ten malonės tetulės antantės, bet iš didelio noro ir pasiryžimo Lietuvių tautos būti laisva ir nepriklausoma ir turėti savytus juridinius santykius su kitomis valstybėmis.

Lietuvių tauta pariparodė, kad ji verta tos nepriklausomybės, dėl kurios tiek aukų sudėjo. Nieko čion nepadėjo ir ilgos lenkų ir francuzų intrigos, kurios nevisuomet lengva budavo atremti.

Lietuvos nepriklausomybė tad auge, stiprėja ir tuomi privalo džiaugtis kiekvienas lietuvis, kur jis šandien nebutų, ar valdomam Lietuvos Respublikos valdžios plote, ar Lietuvos išgamų su pagalba Lenkų okupuotoj Vilniaus srityj, ar francuzų valdomoj Klaipėdoj, ar Vokiečių valdžioj esamam. Tilžės krašte ar pagaliau Amerikoj.

niai santikiai taip pakrypę, kad Vilnius ne šandien ryt bus Lietuvos Respublikos valdomas. Klausimas tiktai laiko.

Visą tai turėdami galvoj, lietuviai turi ir toliaus pasirodyti esą verti kalbamos nepriklausomybės, turi taip tvarkyti, kad laisva, nepriklausoma de jure pripažinta respublika išsilaikytų ir, kad Lietuvos piliečiai išlaikytų tą nepriklausomybės kvotimą.

Šių dienų pamokos rodo, kad Lietuvoj daug priviso tokio krypsnio piliečių, kurie savos kastos reikalus stato aukščiau valstybės reikalo.

Mes žinome gerai, kad Lietuvoj krikščionių demokratų partija nori tik tokios Lietuvos, kur kunigija ir jų zakristijonai, plačioj to žodžio prasmėje, viešpatautų, o kitaip tai gali ir nepriklausomybės nebūti. Žinome, kad tos kripties žmonėms žemės reformos įstatyme rupėjo pirmoj eilioj "klioštorij" — vienuolynų žeme aprūpinimas, o ne tikras valstybinis reikalas.

Kiekvieną dieną įsitikinam, kiek žalos Lietuvos valstybei neša klerikalai Amerikoj, kur laiko netinkamą atstovą ir finansų misiją.

Nereikia priminti, kiek Lietuvos valstybei naudos padarė Amerikoj budamas atstovas gerb. Jonas Vileišis. 99% sako už tai, kad jeigu Jonas Vileišis iki šių dienų būtų pabuvis Amerikoj, tai Suvienytos Valstijos būtų pripažinę Lietuvą de jure, nes dirva jau buvo puikiai prirengta. Visa tai niekais nuėjo, nes atvažiavę klerikalų šulai daugiaus buvo užimti savo partine propaganda, o ne Lietuvos valstybės reikalais nekalbant jau dėl sugebėjimo valstybės reikalus atstovauti.

Ar nekenkia pagaitos Lietuvos valstybei klerikalų siuntimas į Ameriką tokių asmenų, kaip kunigas Garmus, Cesaitis, kurie viešai drįsta Amerikos valstybės mokyklas vadinti "paleistuvystės lizdais" tik dėl to, kad jos pasaulinės ir todėl jose nemokoma tikybos.

Ir dabartiniame Lietuvos valdžios Ministerių Kabinete be vieno kunigo, kiti laisvamaniai, o čion atvykę kunigai a la Garmus savo prakalbose visus prisiekdina ir kartu šaukia "teprasminga skradžiai žemę visi laisvamaniai," "Dieve vaduok nuo tų šunų Lietuvą..." o sugrįžusius iš Amerikos į Lietuvą laisvamaniams "kartuvėms" grąšina.

Nuo tų elementų turi apsivalyti Lietuva, nes jie didžiausiai demoralizuoja čionykščią liaudį, mažina Lietuvos valstybės krėštą, daro Lietuvai didžiausios gėdos. Kalbėdami Lietuvos nepriklausomybės reikalui, mes šandien negalime tai nemokėti, lygiai negalime neminėti ir tų kenksmingų žygių Lietuvos valstybės, kuriuos padarė klerikalai Lietuvos ir Amerikos dar Vokiečių okupacijos laiku nuėję urachizmo kelias ir pakenkę tada Suvienytoms Valstijoms pripažinti Lietuvą.

Dabartiniu momentu, kada klerikalai tiek daug žalos daro Lietuvos valstybėj, ypač Amerikoje, reikia labai susirupinti, kad

su tokiomis sunkenybėmis įgyta nepriklausomybė nebutų prarasta, o priešingai, kad būtų sustiprinta. Džiaugdamies Lietuvoj alijantų pripažinimu, privolome parodyti ir savo didžiausį nepasitenkinimą padėcia Lietuvos reikalų Amerikoje, kur klerikalai gilia duobę kasa Lietuvos valstybei. Tuo labiau, kad, matomai, Lietuvos visuomenė iki įvairiems pliauškalams, kuriuos skleidžia Lietuvoj klerikalų "ekonomistai ir politikai" kaip tai Romanas.

Jeigu negalėsime patys pasiūsti į Lietuvą savų atstovų išdėstyti žodžių dabartinę Amerikoje padėtį, įduokime grįžantiems Lietuvon Steigiamoj Seimom nariams kodaugiausia medžiagos tuo reikalui, kad jie ten išskeltų dar kartą tą skriaudą, kuri daroma iš klerikalų pusės Lietuvai.

Ne be to, kad jie ir patys, kai po valstybės vyrų ir valdžios narių, susipažino su tomis normalybėmis, kurias iš Lietuvos valdžios kaltės pergyvena Amerikos lietuviai ir kaip čion užleisti Lietuvos valstybės reikalai. Mes turime tiktai St. Seimo nariams padėti, atsimindami ir tai kiek nepamatuotų šmeižtų apie pačius A. atstovus paleido klerikalai ir jų suklaidinti asmenys. Tai visą turime daryti, kad sustiprinus Lietuvos Respublikos padėtį. A.

NUOSIMČIŲ REIKALAI.

Šiuomi pranešame, kad 1922 metų nuosimčiai už Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus, nuo liepos pirmos dienos yra išmokami Lietuvos Respublikos Finansų Misijos Raštinėje, 38 Park Row New Yorke. Nuosimčiai gaunami prisijūnciant šių metų kuponą virš nurodytu antrašu.

Siuočiant kuponą, prašoma visuomet nurodyti kam prisijūnciam, t. y. nuosimčiams gauti, ar tai aukuojama kokiam nors reikalui.

Atsiimdami 1921 metų nuosimčius, daugumas žmonių įteikdavo kuponus bile kuiriam savo miesto bankui, o pastarasis gavęs pinigų per New Yorke bankus, kuponą palikusiam pinigų išmokėdavo.

Siuočiant kuponus visuomet reikia adresuoti Representative of the Republic of Lithuania, 38 Park Row, New York.

J. J. BIELSKIS,

L. e. Finansų, P. ir P. Ministerijos Įgaliotinio Pareigas.

WATERBURY, CONN.

Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks liepos 16 d. pirmą valandą po pietų "D. D. Ryto" svetainėj, 883½ Bank gatvės. Todėl gerbiami nariai ir narės, malonėkite visi atsilankyti į viršminėtą susirinkimą ant paskirto laiko. Šiame susirinkime įvairių komisijų bus išduoti raportai iš praieito susirinkimo. Taipgi yra daug naujų dalykų apsvarstyti. Taipgi, gerbiamieji nariai, katrų mokesstys yra užsivilkę, malonėkite ateiti ir užsimokėti. Ir naujų narių atsiveskite prirašyti prie šios organizacijos.

Rašt. A. J. Orantas.

A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO Į

A. L. T. SANDARĄ.

- Prie 7 kp., So. Boston, Mass.:
Benediktas Januškevičius,
Jonas Sodeikis.
- Prie 9 kp., Cambridge, Mass.:
Augustas Rimkus.
- Prie 23 kp., Chicago, Ill.:
Antanas Martikonis,
Jonas Sodeikis.
- Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.:
Antanas Keraitis,
Anelė Akelaitė,
Anupras Jasuncas,
Jonas Laurinaitis.
- Prie 59 kp., Thompsonville, Ct.:
Jonas Jakaitis.
- Prie 75 kp., Chicago, Ill.:
Povilas Ramoška,
Petras Akštinas,
V. Laucius,
Elzbieta Bagvilaitė,
Julius Vaineikis (iš 25 kp.)
Pranas Simokaitis.

PRADĖKIME RENGTI.

Jau tik keturius mėnesius su biskiu turime mes, Sandariečiai, iki savo organizacijos A. L. T. Sandaros Seimo, kuris bus lapkričio mėnesyje Pittsburgh, Pa.

Kadangi Seimas yra organizacijos siekių reiškęjas, išdirbėjas plėnų visam metiniui organizatyviui darbu, tokiu būdu į Seimą turime labai rimtai atsivėlgti, kad jį sutikti butume tinkamai prisirengę, kad jis būtų skaitlingas atstovais, turtingas tinkamais, naudingais organizacijai įnešimais.

Tie keturi mėnesiai laiko kaip bematant neįtamai prabėgęs, tad jau yra laikas pradėti rengtis. Kuopos koveikliais turi pradėti prisirengimo darbą, šaukti susirinkimus, apkalbėti ir iškalno įieškoti galimybių, kad Seiman pasiūst atstovą.

Siame mėnesyje sykiu su Adm. atskaitomis kuopoms išsiuntinėjam ir BALSAVIMO BLANKAS. Visos kuopos privalo šaukti susirinkimus rugpjūčio (August) mėnesyje, į tuos susirinkimus privalo eiti kiekvienas Sandarietis, kad atiduoti savo balsą už tą žmogų, į A. L. T. Sandaros Centro Valdybą 1923 m., kuris su atsidavimu tarnaus organizacijai, kuris rūpysis jos reikalais, kuriam organizacijos reikalai nekiet nebūs svetimesni, kaip kad jo paties ypatos.

Nominacijų laikui yra skiriamas visas rugpjūčio mėnuo. Per šią pusę liepos mėnesio, man rodos, kad kiekviena kuopa gali tinkamai prisirengti, taip kad kiekvienos kuopos nė vienas narys neatsilikyt nedalyvavęs nominacijoje. Nuominacijos laikas baigsis su rugpjūčio 30 d., ir visų kuopų blankos privalo Centran sugrįžti neveliau kaip iki rugsėjo 5 d., taip, kad rugsėjo mėnesyje galima būtų prirengti ir išsiuntinėti balsavimo blankas, kad spalio mėnesio susirinkimuose kuopos galėtų balsuoti.

Prašau visų Sandariečių, o ypatingai kuopų valdybų, tuoj imties už darbo, šaukti susirinkimus, imti dalyvumą nominacijoje, ir blankas išpildžius grąžinti Sandaros Administracijai.

K. J. PAULASKAS,
Sandaros Sekr.-Adm.

Iš A. L. T. S. Kp. Veikimo.

CHICAGO, ILL.

Tą milžinišką koloniją išbudinti prie kokio nors veikimo reikia daug laiko ir darbo pašvęsti. Laikė kap. L. Natkevičiaus ir B. Žygelio maršruto chicagiečiai taip buvo susiję prie veikimo ir kovos prieš klerikalus, kad jų pasirįžimas spiestis prie Sandaros ir veikti organizatyviu būdu visiems lai-

kant vieną poziciją prieš juodą internacionalą ko toliau, vis plečiau plečiasi. Nors tos kovos audra jau perėjo pora mėnesių atgal, bet progresyvių idėjų vilnis plečiasi ko tolyn, vis platyn ir baigia užimti visą apielinkę, rasdama vis daugiau pritariančių Sandariečių. Pirmiausia susitvėrė Sandaros 75 kuopa 18-th Street kolonijoje ir į trumpą laiką išauga iki 50 narių. North Side neapsileidami sutvėrė 23 kuopą ir puikiai auga, ir jau turėjo draugišką išvažiavimą. Town of Lake Sandariečiai buvo raginami sutverti Sandaros kuopą, bet Town of Lake Sandariečiai miegojo ir bijojo pabusti iš miego dėl tam tikrų asmeninių priežasčių. Bet Town of Lake progresyviai žmonės savo: kaip upėje neužtvėns vandens bėgimo, taip pas mus progreso kilimo — patys suėję susirašė ir sutvėrė Sandaros kuopą, tik kitam susirinkime, kuris įvyks trumpame laike, išrinkis valdybą ir prašys Centro paskirti numerį kuopai ir suteikti čarterį. Valio Town of Lakeiečiai! didžiausioj kolonijoje, tikimės, padarysite didžiausią Sandaros kuopą, ir seni Sandariečiai turės ateiti prie jusų ir veikti drauge.

Ką sako Cicero kolonija: mes negalime pasiduoti kitiems! Klerikalai skundė valdžiai ir visokiais budais trukdė, stengdamiesi suardyti svečių prakalbas ir užkenkt mums išgirsti tikrą Lietuvos padėjimą. Suėję geriausi vyrai, įtekmingiausi darbuotojai susirašė prie Sandaros ir už keilių dienų pasižadėjo gauti daugiau narių, išrinkti valdybą ir iš centro reikalauti čarterio ir paskyrimo kuopai numerio.

Tai jau Chicagoje turime 5 Sandaros kuopas. Ką pasakys West Side kolonija? Juk toj kolonijoje buvo seniau didelė ir stipri Sandaros kuopa. Visosvietinės karės laiku Dėdė Samas pašaukė kelis iš valdybos narių į kariuomenę ir likusieji veikdami visokiems Lietuvos reikalams užmiršo apie savo organizaciją ir pakriko, nors da pas buvusį kasierių kuopos pinigų yra \$10.00. Jus, gerbiamieji, padėjote iškovoti laisvę daugybei tautų, todėl suėję sutverkite Sandaros kuopą ir prisidėkite prie iškovojimo laisvės Lietuvai nuo klerikalizmo. Dabar iš visų keturių šonų aplink jusų koloniją susitvėrė Sandaros kuopos, ir aš neabejoju, kad jus neatsiliksite nuo kitų ir pasidarbusite savo kolonijoj sutversite Sandaros kuopą.

Nors Roselando kolonija toliausia nuo Chicagos ir daugiausia subolševikėjus, bet tarpe jų yra ir gerų veikėjų. Matydami, kad kitos kolonijos sparčiai darbuojasi, pasistengs ir jie sutverti pas save Sandaros kuopą.

Tikimės, kad neapsileis ir kitos kolonijos, kaip: Brighton Park, Engelwood, So. Chicago ir tt. Kaip tik bus susitvėrusiomis kuopoms paskirti numeriai ir suteikti čarteriai, tai pradėsime tvirti A. L. T. Sandaros kuopų Apskritį.

25-tos kuopos iniciatyva padarytam Sandariečių išvažiavimui Liepos 16 d. į Beverly Hill mišką 75 kuopa pritarė. Tikimės, kad ir naujos susitvėrusios kuopos pritaris ir ims dalyvumą Sandariečių išvažiavime.

Sandarietis.

PITTSBURGH, PA.

Gerb. V. Natkevičiaus prakalbos Liepos 2 d. L. M. D-jos svetainėje buvo tos prakalbos. Nors dabar, vasaros viduryj, neparanku rengt prakalbos, kadangi karštas oras, bet kad gerb. sve-

čias važiuo per Pittsburghą, tai sustojo da kartą atsisveikinti su Pittsburghiečiais. Vietinė Sandaros 36-ta kuopa, pasinaudodama proga, ant greitųjų surengė ir prakalbas. Birutės choras, vedamas J. L. Senulio, padainavo pirmiausia "Lietuva, Tėvyne mūsų" ir da 4 daineles. Paskui gerb. svečias papasakojo gana plačiai apie dabartinę padėtį Lietuvos ir kas reikalinga, kad Lietuva būtų laisva. Visiems labai patiko, išskyrus rusų agentėlius, kurie pasirodė visai jau prote susibankrutiję, statydami tokius klausimus, kad net moterėlės turėjo progos iš jų pasijuokti, kaip tai: Kodėl Lietuvos kariuomenė nesumuša Francuzus ir Lenkus? Kodėl kviečia pargrįžusius lietuvius Sandariečius dėtis prie Valtiečių partijos? Kodėl juos nekvečia? Ir da su blaiviu protu turbūt gėdisi pasirodyti su savo klausimais, tai atėjo taip prisitraukę, kad vos ant kojų stovė — visai baigia nusibankrutyti lietuvių išgamos. Pertraukoj buvo renkamos aukos į Politinį Izdą.

Aukojo šie asmenis: Po \$1.00: B. Lapeika, A. Ivanauskas, F. Maisiejus, J. Vencius, V. Gutaukas, F. Pikšris, Jieva Gurevičienė, Ona Virbickienė, Marijona Butkaitė. Smulkių \$8.81. Labų \$17.81. Nors gana maža auka, bet reikia nepamiršti, kad Pittsburghiečiai, kad pirmą kartą buvo gerb. V. Natkevičius ir B. Žygelis, sudėjo į \$600.00, taippat da kai kurie siuntė pasveikinimą S.L.A. Seimui ir ten dėjo aukų į P. Izdą, kaip tai: J. Kazlauskas \$5.00, J. Virbickas \$1.00, E. Paurazas \$1.00, P. Marmokas \$1.00, V. Plaušinis \$1.00. Taipgi tą reikalą Pittsburghiečiai gana atjaučia ir remia ir pilnai visi pasitiki, kad Lietuva turės jėgti ir geras vėžes. Pora prisirašė prie Sandaros ir daugelis už prenumerav savo giminėms "Lietuvos Ukininką."

Ant galo J. Skulinskas padainavo solo 4 daineles, akonponuojant pianu Senuliui. Taip vakaras pasibaigė. Atsisveikinus sveičiui, V. Volungevičia tuo su savo mašina nuvežė į stotį, nes skubino į Bostoną, kur drauge palydėjo J. Kazlauskas (sunus J. Kazlaucko) ir J. Virbickas.

Pittsburgietis.

THOMPSONVILLE, CONN.

Birželio 15 dieną buvo A. L. T. Sandaros 59 kuopos surengtos prakalbos sveičio gerb. B. Žygelio. Prakalbos labai puikiai nušvietė dabartinės Lietuvos valdžios darbus, o ypatingai žemės reformos 40 ir 7 paragrafus. B. Žygelis yra labai puikus kalbėtojas ir kalbėdamas publikos ne nuvargina, nes tarpe rimtų savo kalbos dėsnių įpina ir gražių juokų. Papasakojo, kaip kunigai baugina žmones visokiais nebūtais daiktais, kaip klerikalai visokias šunyles Lietuvai daro prisidengę katalikystės vardu ir abeškai puikiai nupiešė dabartinę Lietuvos padėtį. Buvo keletas Garmaus pasekėjų atsilankę, kurie yra aukoję retėžių ir kartučių įtaisymui, tačiau jie nedrįso priešintis, nes matė, kad šis kalbėtojas teisybę pasakoja.

Pasakojo ant rytojaus, kokią "Darbininke" matė žinutę parasytą ant gerb. Žygelio, buk Žygelis turi silkės balsą, tai dar pamatė, kokia yra teisybė "Darbininko," klerikalų organo, ir kaip "Darbininkas" drįsta taip begėdiškai meluoti klerikalų partijai ir šmeižti. Juodo bolševizmo partijos taip turi būti ir Romos ordeno yra užduotis tik mėšlais drėbti ant netinkamų klerikalams ypatų. Jie nemėgsta, jei kas jiems teisybę sako.

Garbė žygelium! mums tokių ir reikia kalbėtojų, kurie nurodo visas klaidas ir mulkinimus visuomenės.

Publikos buvo pusėtinas būrelis vietinių ir iš apielinkės. Bet moterėlių tai buvo visai mažai.

Mat mūsų kolonijos moterėlės nepatinka išgirsti teisingi žodžiai ir nurodymai klerikalų šunybių ir cariški pasielgimai su darbininkais. Atsimenu, kada Garmus kalbėjo, tai moterėlių buvo gana daug, ir kada Garmus pradėjo Seimo narius keikti, vadindamas uliganais ir kitais bauriais žodžiais, tai moterėlės verkė: mat joms patinka keikunai ir melagiai, kaip Garmus, kurs rinko aukas kokiam katalikiškam universitetui, kurio visai nėra Lietuvoje — yra valstijinis universitetas

Pertraukoj buvo renkamos aukos. Šie geros valios tėvynainiai aukoj: J. F. Makoveckas \$21.00, Simonas Grigaliunas \$20.00, Juras Karalevičius \$5.00, Vincas Diepul \$5.00. Po \$3.00: Pranas Čapas, Jonas Šventnickas. Po \$2.00: Antanas Girmius, Juozas Makaravičius, Adomas Pakrošnis, Ignas Grigaitis, Mikas Skriebis. Po \$1.00: Juozas Juška, Tamošius Matulevičius, Antanas Simanas, Juozas Palažiejus, Jonas Valas, Antanas Višmontas, Vincenta Valienė, Juczas Keblikas, Juozas Žvirblis, Juozas Jatkevičius, Norkus Bartkus, Martinas Tamošaitis, Julius Atkocaitis, Viktoras Baronas. Smulkių aukų surinkta 35c. — Viso \$81.35. Visa surinkta skaitlinė nusiūsta nurodyton vieton.

Antru atveju kalba gerb. Žygelis kas link kunigėlių banko, kur skolina pinigų darbininkams žmonėms, imdami net 80 nuosimtį. Tai pagalvok, visuomene, kaip kunigėliai išnaudoja nesąžiniškai darbo žmones. O tie pinigai yra Amerikos žmonėlių aukos. Ar ne laikas susiprasti darbininkams ir stoti kovon prieš Romos ordoną ir pareikalauti, kur yra padėtos Amerikos katalikų aukos, o ypatingai atskaitos Tautos Fondo.

Sirdingai tariame ačiu aukuotojams.

Prakalbų Rengėjai Sandariečiai.

PITTSBURGH, PA.

Sandariečių vestuvės.

Birželio 27 d. čia apsvėdė Stasys Petrauckas su panele Olese Bendrikaite iš New Philadelphia, Pa. S. Petrauckas yra Sandarietis ir Birutės choro pirmininkas; netik dainuodavo chore, bet kai-kada da ir solo padainuodavo duetus. Kadangi Petrauckas yra geras katalikas, tai važiuo šliubą imu į McKees Rocks, Pa. Vestuvių iškilmės buvo Lietuvių Piliiečių Name, kur sveteliai prisilinksmo ligi valiai ir apie 1 nakties val. gražiai išsiskirstė be jokių "dišių" gaudimui ir tam panašiu ceremonijų.

Laimingo gyvenimo jaunai porelei!

Pittsburgietis.

PADEKA IR PASVEIKINIMAS AMERIKOS LIETUVIAMS.

Šio birželio 29 dieną prasidėjo Kaune Lietuvos šaulių burių visuotinas susivažiavimas. Šis susirinkimas turintis Lietuvos šaulių Sąjungos gyvavime didelę reikšmę atsiuntė su parašu susivažiavimo pirmininko Rapolo Skipičio (buvusio Vidaus Reikalų Ministerio) sekančią radiogramą: Žmuidzinavičiui, Representative of Lithuania, 38 Park Row, New York, N. Y.

Lietuvos šaulių burių Visuotinai Susivažiavimas Kaune, reikšdamas giliausią padėką už medžiaginę ir moralinę paramą, nuoširdžiai sveikina Brolius Amerikiečius. Rapolas Skipitis, Susivažiavimo pirmininkas.

Šią radiogramą su didžiausiu pritarimu ir džiaugsmu šiuomi gerbiamiesiems Amerikos lietuviams paskelbiu.

A. Žmuidzinavičius,
L. šaulių Sąj. Atst. Amer.

Badai Lietuvoje.

(Tąsa)

Ir aš paklausiau: O ką, mamyte, ar nepabodo per taip ilgą laiką gyventi?

"Su pabodumu," — sako: — "visaip buvo. Tik man pasiekus 36 metus kartą susapnavau labai navatną sapną, kad ėjau ant Dievo Sudo, ir dušių keliavo prie Aukščiausio nesuskaitomi milijonai, ir kiekvienas susikrovęs ant savęs nešė žmonių padarytas skriaudas — griekus. Aš ir į žiūrktą įsidėjus nešiau 8 runkelius, kuriuos atgal treji metai buvau iš kalvio daržo dvare pavogus. O Dievas labai greitai sudijo, vienus išteisindamas, antrus nukaltindamas skyrė į kitą pusę. O mane visai atmetė nuo teismo, tai aš labai verkiau, net ir prabudus da krupčiojau. Ir antrytojaus aš savo kaimynams papasakojau apie pereitos nakties svajones, tai susiedas Vasiliauskas išreiškė, kad mano bus labai ilgas gyvenimas."

Jono Kumečio žodžiai.

Šitai aiškūs žodžiai senelio Jono Kumečio, kuris kalba apie badmečius, turėdamas 72 metus amžiaus. Paeina iš Lietuvos iš kaimo Cibelių, parapijos Udrijos, o dabar gyvena Shenandoah, Pa.:

"Aš jau buvau 16 metų berniukas, kad badmečiai po Lietuvą siautė. Ir atsimenu gana gerai visus tuos blogus laikus, kurie žmones labai nuvargdino. Tai 1862 metais buvo lenkų sukilimas prieš Rusiją, ir tada žmonės nemažai turėjo vargo ir baimės nukęsti. 1866 metais birželio 24 d. prasidėjo be perstojo lietus ir iki žiemai vis lijo ir užstojo badai. O žiema buvo labai šalta, o vasarą tai ant laukų viskas supuvo nuo pertankaus lietaus, tai netik žmonėms, bet ir gyvuliams prisiėjo taip pat badauti. Ir 1867 metais tai pavasarį užstojo pagada ir tęsėsi iki rugsėjo mėnesio tų metų. Ir nors kartais pradėdavo lyti, bet keliems lašams išbirus ir vėl tartum kas su sauja užgniauždavo tą laimę nuo žemės. O javų nereikėjo piauti, nes visai buvo mažiukai, kaip rugiai su kviečiais, taip ir vasarojus, ir žmonės prisiėjo rauti. Bet javai buvo tuos metus varpuoti ir brandūs, bet vistiek toli nuo kitų metų brandos skyrėsi, nes kaip maži šiaudai užaugo, taip ir grūdai. O bulvių nors radosi skaitlingai žemėje, bet nebuvo didesnių per riešutį. Ir lapkričio 10 dieną užsnigo, ir sniegas stovėjo iki pirmai Kadėdų dienai.

"Ir kas labai žmones išgąsdino, — bijojo, kad gyvuliai neišstiptų dėl pašaro stokos, tai didžiama gyventojų išpiovė gyvulius. O nuo Kalėdų atšilo ir buvo gražu ir šilta iki Velykų 1868 metų. Ir nors kartais, budavo, pasnigdavo, bet į kelias valandas ir vėl saulė sutarpindavo sniegą, per ką gyvuliams buvo paranku per visą žiemą po laukus ir girias ganytis be naminio pašaro, nes per žiemą žolė žaliavo, kaip ir derlingoje vasaroje. Mėšos svaras tada buvo 3 skatikai, o duonos svaras 8 ir 9 skatikai.

"Geriausia ukė buvo parduodama už 4 šimtus rublių, bet nebuvo kam jų pirkti. 1868 metais, užstojus vokiečių su prancuzais kare, jau buvo geri laikai Atsiminimas buvo tie laikai blogi, kada prisieidavo valgyti lininių pelų duoną, tai da pamislinus ir šiandie pakrato."

Banišauskų atsiminikai.

Šitai da žodžiai apie badus Jurgio ir Agnieškos Banišauskų, Počūnų kaimo, Prienų parapijos, Mariampolės apskričio. Jurgis pasakoja:

"Budamas berniukas kartą pagelbėjau arti-kartoti laukų ru-

gių sėjimui, ir mano sesuo Marijona atnešė mums pusryčių, nes mes dirbome laukuose atstu apie 3 verstus nuo namų, ant Nemuno kranto. Ir susėdus mums ant plataus akmens, kuris kyšojo paviršium iš po žemės, šitai ką mano tėvas išsitarė: — Atgal 22 metai — sako: — kad tiek daug svieto buvo suėję ir suvažiavę ant šios vietos, kad gal jau daugiau per ilgus metus neprisieis tokį skaitlingumą pamatyti (tik pamiršau, iš kur tai sakė). Atplaukė vytinė-botas, pilnas su rugiais, kuris plaukė ant Kauno, (ir rodydamas pirštu į Nemuną) į aną akmenį, kurio viršunė kyšo iš po vandens, susimusė vytinė. Kupčius, norėdamas išgeibėti javus, šaukė žmones į pagelbą, brangiai mokėdamas už jų labą. Ir man prisidėjo savo lentų suvežus tiltą subudavoti nuo žemės iki vytinėi. Ir žiurint į Nemuną einančią vytinę tai nedidelis laivas, bet rugių ant šitos vietos pripylėme kaip didžiausią triobą. Ir tuos metus Lietuvoje siautė badai, taip jau buvo sausi metai. Ir žmonės dagirdė apie vytinės susimusimą, tiek daug iš visų kraštų priėjo ir privažiavo, manydami nors kiek gauti rugių pirkti duonai. Ir nors jau vytinė buvo pataisyta, bet jau žmonės nedaleido kupčiui atgal nešti rugius į vytinę. Matyti, kad kupčius buvo suprantantis žmogus: nors jisai nedalino rugių uždyką, bet daugiau niekam nepardavė, kaip tik po gorčių rugių, tos dienos bado apsigynimui. Į antrą dieną taip greitai ta didelė rugių kruva sudilo, kaip sniegas pavasarį nuo saulės spindulių.

"Ir nuo tada ši vieta gavo vardą Vošvartas. Ir tuos metus čia buvo pudynei — rugių sėjimui žemė. Tai mes šią vietą su spatais lopetomis nugaradėme ir tas žemes, susimaišiusias su rugiais užsėjom gana didoką žemės plotą. Rugiai nors sudygo reti, nes nevisi ten dygo, ką sėjau, gal tik vienas buvo grudas saujoje žemių, bet pavasariui atėjus taip vistur rugiai sukruomojo su didžiausia branda, tik ką žmonės mažai jų turėjo, sėję.

"Ir da tas kupčius panokino, kaip toje vietoje galima lengviau pagauti žuvių žiobrių, nes žiobrius čia kaip tik yra tinkamiausia vieta gaudyti. Skersai tvorą į Nemuną užtvėria akmenų gylėn per kokią 40 pėdų ilgio, ir 6 pėdas nuo tvoros prieš vandeningą iškasa grabę to pat ilgio, o viduryj tarpe tvoros ir grabės išpila baltais nedideliais akmenukais, ir į tą grabę suleidžia varžos-bučius. Tai daugiausia prieš dieną ar pavakarę žuvis-žiobriai tartum jaunimas, sueina į svetainę viesėtis, taip ir žiobriai pulkai ant tų gražių akmenukų žyrvoti, kur vanduo tykiai stovi tvoros sulaikomas. Ir žmogus į vandenį brisdamas pradeda žuvis balyti, o žuvis nuo savo neprieteliaus norėdamas pasislėpti, neria gilyn į tą grabę, kur varžos suguldytos ir tenka į savo priešų rankas. Oras da buvo šiltas, gražus, tai žuvių žmonės vežimais parsiveždavo. Ir tas labai daug prigelbėjo nuo bado apsiginti. Ir žiemą da buvo maisto ant saulės pasidžiovinus tų žiobrų.

"Ir ten biskį toliau negyvas kareivis primušė Vieršį. J. Vieršis buvo nebailus žmogus. Viena nedėlios dieną įieškodamas žašų rado Nemuno krašte prigėrusį kareivį. J. Vieršis numovė kareivui ilgus kantuotus čebatus ir nuvilko nuo jo platus šinelį ir kitas drapanas, ir parsinešė namo. Ir jo moteris pradėjo ant jo labai bartis už tokias negyvėlio drapanas, o da skenduolio, sakydama: (Pabaiga bus)

LIUBLINO SEIMO DIENYNAS

1569 M.

Vertė V. K. RAČKAUSKAS

(Tąsa).

Atėjo senatan tie senatoriai, kurie lankėsi pas karalių, pasakė, koki yra karaliaus nuomonė ir ką girdėjo iš lietuvių apie grotas. Tuo reikalu senatoriai tarėsi. Senatoriai jau rengėsi eiti pas lietuvius; bet štai pas juos atėjo kaikurie Lietuvos senatoriai, butent: žemaitijos kaštelianas p. Šemiotas; pa-kancleras p. Eustafas; pa-izdininkas p. Naruševičius; p. stalnikas, kukmistro sunus ir kiti, ir per p. Eustafą, ėmė atsiprašinėti ir prašyti, kad ponai lenkų senatoriai neįaskaitytų blogo to, kad lietuvių senatoriai negali pas juos ateiti, nes jie turi labai skubotų reikalų į karalių dėlei kaikurių Lietuvos didžiosios kunigaikštystės respublikos teisų ir laisvių, ir ligi tie reikalai nebus užbaigti, jie negali rūpintis jokiais kitais reikalais: todėl tad tegul ponai lenkų senatoriai malonės dar su kantrybe palaukti. Lenkų senatoriai prižadėjo duoti atsaką ir po to tarėsi tarp savęs.

Deryboms su lietuvių senatoriais išrinko iš savo tarpo aštuonis senatorius: Krakovo, Kujavų ir Plocko vyskupas, Krakovo vaivada, Liublino vaivada, Sandomiro ir Sandeko kaštelionus ir p. kanclerą. Atstovai, nors ir priešais savo norus, vis gi pasituntė kelis pasiuntinius iš savo tarpo, kad jie paklaustų lietuvių: ar jie nori kalbėti apie tą uniją ir jos laikytis, ar ne, — "kad ir mums ir jums, ponai, negaišinus veltui laiko."

Atėjus pas lietuvius, Krakovo vyskupas pasakė kalbą; jis įrodinėjo naudą to susivienijimo, kurį jų ir mūsų tėvų tėvai sudarė ir patvirtino priešais; jis sakė, kad ačiu tam "mes buvome baisūs mūsų priešams;" įrodinėjo pavojus, jei toki unija paitur ir tvirtai tikrino juos, kad prie jos eitu, "bet jeigu, sakė jis, būtų kokie nors grotai, užtvėrantie kelią prie unijos, tai mes visi drauge norime nuversti juos ir gyventi vienybėje." Krakovo vaivada dar pridėjo: "jei tamstos turite ką nors, kas kliudo unijai, arba jei ko nors reikalaujate, tai mes geidžiame, abipusiu su jumis susitarimu, pagelbėti jums visame ir bendromis jėgomis vieni kitiems gelbėsime išeiti iš nelaimės; tik tai jus, ponai, pasakykite mums ar norite kalbėti su mumis apie tą uniją, ar norite išspręsti ją ir laikytis jos, ar ne, nes mes atidėjome visus kitus karalystės reikalus į šalį ir laukiame, kada jus teiksitės ateiti į mūsų posėdį ir kalbėti su mumis apie šį mūsų susivienijimą, sulyg jusų ir mūsų pirmtakų privilegijų."

Vilniaus vaivada atsakė:

"Ji tai, ką pasakė jo malonybė Krakovo vyskupas ir jo malonybė ponas vaivada, mes atsakysime, pasitarę tarpe savęs; bet kadangi čia suminėta buvo apie grotas, apie kuriuos aš nelabai seniai buvau prasišaręs, tad aš privalau čia jau štai ką pastebėti: nors mūsų pirmtakūnai pripažino reikalingu sujungti Lenkijos karalystę ir Didžiąją Lietuvos Kunigaikštystę, ir mes taip pat manome; bet kadangi pas mus buvo pakaktinai karališkos kilmės žmoniu, tad pats reikalas ėjo pirmyn labai išlengvo ir nebuvo pasiekęs tos vietos, kur mes dabar priėjome; todėl mes norime susijungti su jumis tik tai tuomet, kaip jau gerai sutvarkysime savo respubliką, kad jūs matytumėt, jog mes esame tikrai garbingi jūsų broliai; visų pirmaisiai mes ir reikalaujame iš karaliaus, kad jis išspręstų šį reikalą; tą tad mes ir vadiname grotais."

Kujavų vyskupas tarė:

"Jūs, ponai, turėjote pas save ne vieną seimą su karalium; tuose seimuose ir galėjote sutvarkyti savo reikalus, gi čia mes suvažiavome tartis tik tai dėl unijos."

Vilniaus vaivada atsakė:

"Taip, teisybė, mes turėjome keletą seimų, bet juk ne naujiena yra tai, kad ne viskas antsyk gali būti padaryta. Taip pat yra ir pas jus, ponai, nežiurint į tai, kad jūsų seimai tęsiasi net ir per dvidešimtį savaitių."

Liublino vaivada atsakė:

"Jo didenybė karalius pranešė mums, kad jau su jumis yra jo išspręsta visa, kas tik tai buvo tai valstybei reikalinga ir atidėjo bendriems mūsų pasitarimams tik tai, kas reikalinga unijos užbaigimui."

Į tai žemaitijos storosta pastebėjo:

"Kas mums reikalinga yra — tai mes patys žinome geriau, negu by kas kitas, ko tas reikalas nekvaršina ("kogo czo nyedoliega"). Nors mūsų tautos ir mes esame dori, teisingi žmonės ir savo liuosybėmis galime būti lygūs su by kokia tauta pasaulyje ir su jumis, ponai (lenkai) 10, tačiau

10. Originalė: "...my liepiei w tym czniemy, czego nam potrzeba, a nyż kto yny, kogo czo nyedoliega, bo acz my z narodow swoich sąsmy liudzie utczywi, slacheczzy, y wolnosciami swemi porownacz mozemy s kazdem na swiecie narodem

mes nenorėtume išbaigti su jumis, ponai, šito reikalo dėl unijos pirma, ne kaip tvirtai sutvarkysime mūsų respublikos (Lietuvos) reikalus ir ligi neparodysime jums, kad jūs darote uniją su draugais, lygiais jums kilme ir vidujiniu susitvarkymu. Šitai mums pirmučiausiai reikia išspręsti su mūsų valdonu, ir tik tai tuomet mes mielai kalbėsime su jumis apie uniją, su kuria jo didenybė neturi jokio reikalo; tai yra mūsų dalykas, dėlto kad mes esame laisvi žmonės, esame krikščionys, ir apie mus niekas kitas negali kalbėti ir tartis, kaip tik tai mes patys, kaip kad ir mūsų pirmtakūnai vedė savo reikalus su jūsų pirmtakūnais."

Sandeko kaštelianas Osolinskis prabilo:

"Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės unija yra nuo seniai išspręstas ir priešais patvirtintas dalykas, ir ačiu tam per visą eilę šimtmečių lenkų karaliai valdo Lietuvoje ir įvairias liuosybes davė; dabar belieka padaryti joje kaikurias pataisas, kokios pasirodys reikalingos ir pripažinti visoms jos sąlygoms įjėgos: štai apie tuos dalykus mes ir norime su jumis pasitarti ir pagelbėti jums pas karalių, gi visam tam reikia, kad tai būtų iš bendros abipusės meilės, gi meilė apsieiks, jei mes susėsime bendrame posėdyje ir visi išvieno apie viską svarstysime. Mes nenorime tik tai surašyti uniją su jumis ant popieriaus ir su vaško antspauda, — mes norime sudaryti ją brolių širdimis, kurios negali aiškiai apsieikti, ligi nepradėsime tartis — jus su mumis, mes su jumis."

Vilniaus vaivada šitaip atakė:

"Labai linksma mums girdėti iš jūsų, ponai, kad norite sudaryti su mumis uniją ne tik ant popieriaus su vaško antspauda, bet per bendrus pasitarimus, paremtus tikrai ir patvirtintais su kad lenkų karalius, kaip tamsta malonėjai pasakė, seniai valdo Lietuvoje, tai aš pasakysiu, jog nemanau, kad jau sugiedota būtų amžinoji atilasis Didžiam Lietuvos Kunigaikščiu, ir nemanau (pridėjo žemaitijos storosta), kad Lietuva gavo liuosybės tik tai tuomet, kada joje pradėjo valdyti lenkų karalius..."

Šitą kalbą pertraukė Sandomiro vaivada, tarėdamas:

"Tik pradėjome skaitliuoti laiką, kada buvo duotos privilegijos, ir lengvai suskaitysime, kaip senos yra tos jų liuosybės."

Šitos kalbos tik erzino ir vienus ir kitus, o naudos iš jų nebuvo. Lietuva jau prisidėjo duoti atsakymą į Krakovo vyskupo kalbą. Ir ištikrų, kaip tik lenkų senatoriai prasišalino, lietuvių senatoriai turėjo savo pasitarimą ir po to, žemaitijos storosta, su keliais kitais lietuvių, atėjo ir pasakė:

"Mes esame prisirengę tartis su jumis, ponai, dėl unijos ir daryti nutarimus dėl jos; bet pirma to, mes reikalaujame iš karaliaus, kad užtvirtintų statuto mums teikiamas teises, kaip tai jis mums yra prižadėjęs. Niekas negali kaltinti mūsų už tai, kad mes, pirm sudarysiant su jumis sąjungą, stengiamės aprupinti Lietuvos respublikos reikalus. Jums taitai negali pakenkti; mes mielu noru nurodysime jums tuos įstatymus ir nutarimus, dėl kurių mes tariamės su karalium. Gaila, kad mes jų čia dabar neturime. Šiandien atsiųsime juos pas karalystės maršalką, kad rytoj jis jums juos parodytų."

Lenkai senatoriai prižadėjo duoti atsakymą, peržiūrėję tuos įstatymus 11).

(Bus daugiau.)

y z w. m., iednak o tey uniey nassey z w. m. konczicz nie chezielybysmw, azby porzadek nassey rzeeczypospolitey byl statecznie postanowion..."

11) Šv. Agnieškos dieną Lietuvos senatoriai atvyko į rumus ir suėjo į atskirą salę. Iš čia siuntė pas lenkų senatorius, pas kuriuos buvo ir žemaitijų atstovai, p. Evstafiją ir žemaitijos storostą; jie, visų Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės luomų vardu pareiškė lenkam, kad jie atvyko į pilį karaliaus įsakymu, tuo tikslu, kad pranešus, jog jiems dar butina yra tarties su jo didenybe dėl Lietuvos respublikos reikalų ir todėl jie negali, tartis su lenkais dėl unijos, ligi neužbaigs visų, tam aktui reikalingų klausimų. Pasakui su kitais senatoriais atėjo žemaitijos storosta Kotkovičius ir visų Lietuvos luomų vardu pasakė lenkų senatoriams kalbą, kuria reišė, kad jie (lietuvių) joki būdu negalį ir jiems nepridera atsitolinti nuo savo statuto ir nuo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštystės laisvių, kurios yra Lietuvos antspauda užtvirtintos; atpenč, jie turį stengtis, kad jų respublika būtų užlaikyta visu moje ir kad būtų gerai sutvarkyta; kad jie dar tariasi su karalium dėl to, kas jiems unijos atžvilgiu reikalinga ir rupinasi, kad jo didenybė atliktų visą, ką yra jiems prižadėjęs. Jis suminėjo dar kas-žin kokius grotus, kurie neva klaudą jiems prieiti prie unijos klausimo; taip jau jis sakė, kad "unija neprivalo rūpėti niekam kitam, kaip tik tai mums, ir jei mes atrastume ją esant mums kenksminga, tai visiškai jos ir nenorėtume." Pagaliaus sakė dar: "mes nesišaliname nė krislu nuo to, ką mums paliko mūsų pirmtakūnai."

Kelionė į Lietuvą ir Lietuvoje

(Rašo VIKTORIJA VENCIVS).

Pasitikęs mus stotyje automobilius, rabėdamas bėgo tikrojo Kauno gatvėmis, išgrystomis dideliais akmenimis. Vežimui pravažiuojant purvo latakus, pašokdavome augštin, atsiremdami pakaušiais į oda apsiaustą automobiliaus viršų ir vėl nupuldavome žemyn, ant sėdynių. Lytus lijo, dangus greitai temo. Visur buvo tik vanduo ir purvynas. Važiavome Vytauto Prospektu. Abiem gatvės šonais matai žemus, apleistus, beveik biauriai atrodančius namelius; vieni — raudonų plytų, kiti — taip pat raudonų plytų, apdėti gelsvu tinku, vietomis nutrupėjusi ir apgriuvisiu; kiti — šiaip sau seni mediniai namukai, panašūs laužams ir pašiurėms. Salygatviai taip pat įvairūs, kaip ir namai. Vienur matai siaurą cementinį salygatvį, purvas abiem pusėm; toliaus, tas pats salygatvis jau virsta siauru mediniu "trotuaru"; dar toliau — jau nieko kito, kaip purvinas takelis, tik kur ne kur kyšo bruko akmuo.

Pravažiavome senas kapines, atskirtas nuo gatvės geležinėm grotom ir medine tvora; per viršų matai granito ir marmuro paminklus, matai žole ir gėlėmis apaugusius kapus. Kitoje gatvės pusėje — aptvertas keturkampis, kur, kaip mums paaiškinta, stovi kareivių ligoninė. Iš šitos gatvės pasukome į kitą; jos viduryje eina platus molio sumuštas takas; abiem to tako šonais auga eilės gražiai apkarpytų ir nulygintų liepų. Išpradžiū maniau, jog tas takas yra skiriamas raiteiliams jodinėti, bet per visą kelią nemačiau ant jo nei vieno raito žmogaus, — atpenč, mačiau keletą žmonių, ėjusių tuo taku. Šitoje gatvėje, šonuose, buvo mažų krautuvėjų; vienos jų — dailios ir švarios, kitos — purvinos ir pilnos žmonių. Šale dailaus dvim ar trimis augštais murinio namo matai, vienur-kitur, nedinį lauzelį, kur žydas taisyso čebatus ar laiko gelžgalių krautuvė. Šitos gatvės salygatviai visu jos ilgumu yra išgrysti, — jei ne tie mediniai lauzai ir ne tas purvinas, einąs per gatvės vidurį takas, visą šitą gatvę galėtum pavadinti labai gražia.

Mūsų automobilius greitai perbėgo septynis ar aštuonis tos gatvės skvėrus ir įsuko po kairei į siaurą, pilną žemų, biaurių ir užsikimšusių krautuvėlių gatvę. Salygatviai čia pilni puvėsių ir yra taip siauri, kad ant jų vos tegali išsitiecti du žmonės. Čia, kaip vėliau sužinojau, yra senasis miestas, arba Kauno "ghetto" (žydijs). Pačiame šitos siauros gatvės gale yra platus skvėras, vadinamas ROTUŽĖS AIKSTĖ. Bene bus tai visų gražiausia Kauno miesto vieta. Pačiame viduryj stovi Rotužė, iškilmingos ir dailios architektūros triobesys. Šitos vietos dailumui prisideda dar sena Bazilika, apsupta viduramžių mūru, kelios senos bažnyčios ir visa eilė senų mūrų namų, kurie atrodo gan patraukiančiai, nors jų prieangiai apipuvę ir sienos kiek apgriuvusios. Gaila tik tai, kad aikštė yra visiškai apleista, — vietoj žolynų ir medžių, nutrypta žemė ir tik kur ne kur kyšo iš žemės užmirštas medelis...

Sudėję savo daiktus hotelio kambaryje, apie kurį ir užsiminti nesinorėtų, atleidome automobilių ir leidomės eiti į vienų savo draugų namus. Einant gatve, mane labai nustebino tai, kad girdėjau rusišką kalbą daugiau, negu lietuvišką. Sustojome keliose krautuvėse šio to pasipirkti. Ir vėl turėjau dideliai nusistebėti ir nusiminti: kiekvienoje krautuvėje, kur tik užėjome, į mus kalbėjo rusiškai, ne lietuviškai. Mes atsisakėme kalbėti rusiškai. Tuokart krautuvės savininkas — čia beveik visos krautuvės yra žydų — atsiliepdavo lietuviškai; rods, kartais jie ne kaip tvartojo lietuvių kalbą, bet visi jų, išskyrus vieną, lengvai ir aiškiai gali susikalbėti su pirkėjais. Išimtis yra tik su viena motere, muzikos krautuvės savininke, kelios pėdos nuo Metropolio Hotelio. Pirm dvejų metų ji sugrįžo iš Rusijos ir per visą šį laiką gyvena Lietuvoje; ji daro gerą ir pelningą biznį, ką parodo jos geri ir brangūs drabužiai,

Mano Gėlės.

Mano gėlės — ramunėlės,
svajonėlės — tai skausmai!...
— Kai aukštyn saulutė kėlės
ir šypojsosi linksmai,
sublizgėjo ašarėlės,
o ir jų nebėr nunai...

Galvas lenkia nusiminę
bijūnėliai nuo šalną,
verkia, liudi atsiminę
linksmunėlės jos dainų...
Kas įspės tą sutartinę,
svajones jaunų dienų!...

Pr. Svyrunėlis.

vienok ji nesupranta ir neištaria nei vieno žodžio lietuviškai!... Dar daugiau: ji netik nenori išmokti kalbos, bet dar su kitu vyru, kurs buvo krautuvėje tuo laiku, rusiškai juokėsi iš lietuvių kalbos, manydama, kad mes, pratarę jį ją lietuviškai, rusų kalbos nesuprantame.

3.—SVETIMOS KALBOS, YPATINGAI RUSŲ, DAZNAI VARTOJAMOS VIESOSE VIETOSE.

Eidami miesto gatvėmis, pastebėjome priekaltus prie namų sienų parašus, parodančius gatvių vardus, trimis kalbomis: lietuvių, lenkų ir žydų.

—Dėlko tie gatvių vardai užrašyti čia net trimis kalbomis? — paklausiau savo kelionės draugo. — Jei čia yra Lietuva, tai užtenka vieno tik tai lietuvių kalba parašo. Pavyzdžiui, New Yorke ir Washingtone, kur yra daug svetimtųjų, krautuvėse iškabos ir gatvių parašai visoje šalyje yra viena Amerikos kalba...

Pirma, negu mano draugas spėjo atsakyti į klausimą, mano domę patraukė du karininku, Lietuvos armijos uniformose; mums laukiant, ligi vieno arkljo vežamas tramvajus (pastebėti reikia, kad tai yra vienintelis tramvajo susisiekimas Kaune) pereis po šalį, jiedu stovėjo greta mūsų. Tai buvo dailūs augaluoti vyrai, vienas apie 30, antras apie 48 metų amžiaus. Abu buvo aiškiai lietuvių tipo, ypatingai vyresnysis, — jo gelsva, plati barzda ir mėlynos akys ant poilgo veido aiškiai rodė jį esant tikroju žemaitijos sunum. Jiedu taip arti prie mūsų stovėjo ir taip garsiai kalbėjo, kad mes nenoromis girdėjome jų dviejų kalbą, — ir jiedu kalbėjo rusiškai.

Dabar jau nebe nusisistebėjimo jausmas mane pagavo. Tai buvo kas tokio smarkesnio. Aš jaučiausi užgauta, suvilta. Man atrodė tai negalimas dalykas, netikėjau, kad esu Lietuvoje, jos laikinoje sostinėje Kaune. Ar gi tai Kaunas?! Ar gi tai miestas, kur girdi, lyg prie Babelio bokšto, visokeriopas kalbas ir tik retkarčiais tegauai užgirsti vieną-antrą lietuvišką sakinį, ar gi tas miestas yra Kaunas, Lietuvos laikinoji sostinė? Čia, Kaune, krautuvijų iškabos, parašytos rusų, žydų ir lenkų kalbomis ir tik retai kur tematai lietuvių iškaba. Čia Lietuvos armijos karininkai kalba rusiškai; žydai krautuvinkai kalba j pirkėjus rusiškai arba lenkiškai; čia net ir elgėtos gatvėje išmaldų prašo rusiškai. Ką visa tai reiškia?

Šitaip stebėjau prieš mano draugus, bet jie visi, jau apsipratę su tokia dalykų padėtimi, tik patraukė pečiais ir sako:

—Ką gi mes galime daryti?... Gyventojai yra pripratę kalbėti rusiškai dar nuo rusų laikų... Reikia išvalutės veikti, o viskas bus su laiku...

—Jūsų pasiteisinimas nėra labai logingas, — atsakiau. — Čekai, sukūrę savo nepriklausomą valstybę turėjo tokią pat padėtį, bet žiūrėkite, ką jie jau atsiekė. Šiandien užėini kur nors krautuvėn ar įstaigon Pragoje, — savininkas nedrįs atsiliepti į tamstą austrų-vokiečių kalba, jis pirmas pratars naujosios respublikos tautine kalba. Prie to, ar jus neįsivaizdinatė, kokį įspudį šitoki padėtis padaro į svetimtųjų, ypatingai į tuos, kurie turi ryšių su įvairiomis diplomatinėmis misijomis, nuolatos apsilankančiomis Lietuvoje?

—Jei tie svetimtaučiai žino savo krašto istoriją, tai jie nieko nesakys, nei nebus nustebinti — buvo man atsakyta, ir, stoikų nebojimu pereita prie kitų klausimų.

Sis klausimas, realybėje, nėra taip lengvai nustumtinamas šalin, kaip gal daugeliui lietuvių atrodė. Nuo pat atvažiavimo Lietuvon, beveik metai laiko, jau ne kartą turėjau teisinti dalykų padėtį prieš daugelį svetimtųjų, kuriuos teko su-eiti Lietuvoje. Nesunku yra suprasti, dėlko svetimtaučiai iš to viso stebisi. Juk ir Amerikos lietuvis, kurs, rodos, pažįsta Lietuvos istoriją, turi visuo tuo stebėtis ir jaustis užgautas. Pirm pasaulio karo maža kas buvo girdėjęs Lietuvos vardą: net ir šiandien daugelis žmonių neturi aiškiaus supratimo apie Lietuvos Respubliką. Taigi neįstaba, kad tie ateiviai, kurie vienokiu ar kitokiu būdu, išigauna Lietuvon, sprendžia apie kraštą pagal tai, ką jame mata ir girdi; kadangi toliau už Kauno jie neišeina, tad pagal sąlygas, randamos Kaune, jie sprendžia apie visą Lietuvą. Juk gi negali tikėtis, kad jie žinotų, jog Mariampolėje, šiauliuose, Vilkaviškyj ir kituose Lietuvos miestuose visi, net ir patys žydai, vartoja grynlietuvių kalbą. Svetimtaučiams retai tepasitaikę progos apsilankyti mažesniuose Lietuvos miestuose. Taigi, jie, rasmadi, kad rusų ar kita koki kalba yra labiausiai vartojama Kauno krautuvėse, valgyklose, hoteliuose, kavinėse ir tt.; jei jie girdi Lietuvos valdininkus ir karininkus kalbant tarp savęs rusiškai ir viešai ir savo namuose; jei jie sužino, kad valdžia užmerkia akis, kad nepamačius fakto, jog tulės lenkų prieglaudos renka kudikius, net BONUS mokėdamas tų kudikių tėvams, ir auklėja juos ateičiai, kaip "Lenkų Kulturos" ateities Lietuvos piliečius, — taigi ko stebėtis, jei tie svetimtaučiai ir prasitaria, kad bene yra kiek teisybės lenkų ir rusų pretenzijose prie Lietuvos, kad lietuvių tauta yra išimirusi, kad nėra tikrų lietuvių, kad Lietuvoje yra tik tai rusai ir lenkai.

(Toliaus bus.)

MOTERŲ SKYRIUS

Veda Južė Rukytė, 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

PRADEDANT MOTERŲ SKYRIŲ.

Iki šiolie buvo tarpinta keleta straipsnių "Sandaroy" moterų klausime. Buvo raginimai, agitacijos, kad jos daugiau rupintųsi savo organizacijos klausimu, kad remtų pažangiąją pusę, ir kad išreikštų savo mintis spaudoje. Viešų atsiliepimų nebuvo matyti, bet pašaliais teko girdėti, jog moteris norėtų savo skyriaus, kuriame būtų galima drąsiau išreikšti savo nuomonę, gaut patarimus, ir tt.

Pasirodžius tam reikalui, dalykas buvo apsvarstytas, ir štai, šiame numeryje, turime už didelę garbę parodyti Moterų Skyrių pirmą kartą. Kad palaikytų jį, yra būtina reikalinga, kad moteris kooperuotų, rašytų jį, ir suteiktų savo paramą. Priimsime visus raštus, kurie liečiasi moterų ar jų darbų, politiški klausimus, patarimus prižiūrėjime namų, šeimos, ir tam panašiai. Tokiu būdu bus galima apsimainyti mintimis, gauti naudingus patarimus, paremti mūsų skyrių, ir parodyti visuomenei, kad ne tik vyrai, bet ir moteris užima svarbią vietą organizacijoje.

Kitų partijų moteris jau nuo seniai leidžia savotinus laikraščius, veda savo skyrius. Pažangiosios moteris, kol-kas, neįstengė tą padaryti — nieks nesuteikė joms progos, pastiprinimo. Gal būtų susiorganizavusios, bet neturėjo užtektinai drąsos, nesusižinojo viena su kita, nežinojo, ar didelis jų skaičius, ir jautėsi silpnutės.

Dabar-gi visai kas kitas bus. Turime nors mažą kampeleį. Užpildysime jį savo stiprios valios dvasia. Nors bus vedamas tik syki mėnesyje, pirmą savaitę kiekvieno mėnesio, bet turime didelę viltį, kad jis išaugs didelis, bujos tol, kol užims svarbiausią vietą mūsų organe.

Todėl, mielos sesutės, auklėkime jį gerai, neapleiskim jo. Suteikime tam skyriui tokios medžiagos, ant kurios jisai žymiai augs. Su juom galėsime užinteresuot kitas moteris, pritraukt jas prie mūsų organizacijos. Mūsų eilės stiprės, didės, ir iš mažyčių išaugs milžinai.

Nuosirdžiai linkių, šiam skyriui geriausių pasekmių, ir pilnai tikiu, kad jis puikiai bujos.

Auksutė.

VALGIS VASAROS LAIKE.

Vasaros laike, kuomet oras šiltas, kunas reikalauja daug lengvesnio maisto negu žiemos laiku, idant suteikus jam sveikatą. Galima patėmyt po valgių, kad žmogus jaučiasi sunkus, miegustas. Žiemos metu, paprastai, yra daugiau veiklumo, kad užlaikius šilumą, bet vasarą oras slėgia ir negalima išimankštinti kaip reikia. Tasai pasunkina virškinimo darbą. Tokiu būdu lengvas maistas yra būtina reikalingas.

Mūsų lietuviai papratę misti mėsa, kopustais. Sako, negalima be mėsos gyventi. Bet jei gspadinės pastudijuotų maisto vertes, jos surastų, kad vaisiai ir daržovės yra taip maistingi, kaip mėsa, ir daug sveikiau. Ypač kuomet sutaisyti saladų pavydale, negali būti geresnio valgio.

Vieton mėsos, mėginkit sekantį budą: supliaustykit lygias dalis išvartų bulvių, žalių agurkų, tomačių, kietai išvirtų kiaušinių, ir, jei yra, bile kitų žalių daržovių. Užpilkite šviežia rugščia smetona, ir paduokit ant stalo šalta. Jei nori, galima pridėti ir trupučiuokas geros mėsos dėl skonio. Pavalgius su juoda duona, ir išgėrus stiklą pieno, jau-

siesi dar stipresnis ir gyvesnis, negu suvalgęs kokio "šolderio" ar "pork chop."

RUGSTAUS PIENO BISKVITAI.

2 1/2 puoduko išsijotų miltų,
3/4 mažo šaukštuko druskos,
3/8 mažo šaukštuko kepamos sodos (baking soda),
1 mažas šaukštukas "baking powder."

2 dideliu šaukštu riebumo (sviesto ar taukų, arba abiejų per pusę),
3/4 puoduko rugštaus pieno.

Reikia gerai išsijot miltus, sodą, "baking powder" ir druską. Patarpint biskj riebumą ir įmaišyt prieš miltų ir k. Išpalengvo pridėti rugštų pienu, ir plakt kol bus lygi tešla, sudėt į blėtes biskvity formoj ir kept karštam pečių nuo 10 iki 12 minučių. Labai gardus su sviestu.

RYŽIŲ BLYNAI SU LAŠINIAIS.

Įplakit vieną kiaušinį į puoduką virintų ryžių. Pakept lašinius reikia kol raitysis. Sudarius ryžius blynų formoj, iškept karštuose taukuose, ir sutaisius gražiai su lašiniiais, paduoti karštus.

KEPANT MĖSĄ.

Mėsą visuomet reikia įdėti į labai karštą pečių, kad greit parudavus, ir užlaikius visus naudingus syvus. Tuomet pečių galima po biskj atšaldinti, pakol mėsa nebus visai iškepus.

PATARIMAI NAMŲ PRIŽIURĖJIME.

Atliekamam muilo šmotelius reikia sudėti į kokį indą ir užpilt vandeniu. Tokiu būdu susi-čėdina daug muilo, kurį reikėtų išmest: muilas ištripe vandenyje padaro košę, kurią galima vartot vietoj kieto muilo.

Perkant muilą, pirkit po kokį šimtą ant sykio, atsieina daug pigiau. Galima laikyt sausoje vietoj neaprubėžuotam laikui; sukietėjusį muilą galima vartot ilgiau negu šviežias.

Dabar kaip tik geriausias laikas pradėti daryt Kalėdoms dovanas. Kuomet vaisiai pigūs, sudėkit (prezervuokit) juos į gražias bonkutes ar stiklus, kuriuos galima gauti po dešimtis centų krautuvėse. Iki Kalėdų laikyt tamsioje vietoj. Padaro labai gražias dovanas bile kam, ypač aprišus stiklus gražiu kaspinu ar sudėjus po kelius stiklus į skrynutę.

Suriškite galą naujos šluotos ir pamirkykit karštam vandenyje per dvi valandas. Išdžiovinokit gerai lauke. Šluota dėvėsias daug ilgiau ir bus stipresnė.

Senus laikraščius galima vartot vieton malkų. Reikia labai drūčiai suvynioti po kelis lapus ir sulenkinti. Išikurenus, užpilkit anglių. Degs taip gerai, kaip malkos.

MUSES, LIGŲ NESIOTOJOS.

(Pabaiga iš pereito "S." num.)

Mūsės ir išplatina kitą ligą — diarrhea arba vidurivimas yra vaikų liga, bet ir augusiems limpanti. 1920 m. Sv. Valstijoje 38,514 kudikiai nesulaukė dviejų metų mirė nuo viduriavimo.

Geriausias budas išnaikinti muses yra pradėti ir tęsti tikrą kovą tam tikslui. Tik per suvienytas pastangas visų gyventojų su pagelba sveikatos departamento ir miestinių organizacijų mūsės bus išnaikintos. Tas nereikia, jog ypatingos pastangos

turi būti pavadintos ar panardytos, ne, tik patartina visiems kovoti iš vien, nes tik tada jos bus išnaikintos.

Kaip ilgai mūsų veisimo plotai rasis, nebus galima jas išnaikinti, todėl pirmą pirmaisia reikia tas vietas išnaikinti. Tas reiškia, jog kiekviena apeliunkė turi būti švariai užlaikyta, praunkinti sukrovimus išmatų ir mėšlų, ir reikia prižiūrėti, jog išmatoms yra tinkama vieta. Kuomet mes suprasime, jog nuo mažiausių purvų musės atsiranda, tik tada bandysime tuos purvų išnaikinti.

Visos naminės išmatos turi būti laikytos uždenktuos induos, kurie netik neprileis muses, bet ir neprileis kitus brudus. Susirinkimai išmatų daržuose yra priežastim mūsų veisimosi.

Nesivėluokite!

Norintieji saugiai ir greitai parkeliuoti Lietuvon po globa ir priežiura BALTIC STATES BANKO pasiuntinio p. Rapolo Kručo, privalo greitai užsisakyti vietas, kad patilpti į

EKSKURSIJĄ LIETUVON

Didžiausiu svietė White Star laivu MAJESTIC, išplaukiančiu Liepos (July) 29 diena.

Kas dar neturi pasporto, lai tuoj kreipiasi laišku į BALTIC STATES BANK 294 Eighth Ave., New Yirk, kuris viską ap rūpins ir užsaks vieta laive.

Banko pasiuntinys lydės keleivius visū keliu, prižiūrės jų bagažius, tvarkys visą kelionę ir kitais reikalais patarnaus.

Kadangi šis laivas yra didžiausiu pasaulyje, tai keleiviai šioje ekskursijoje turės ne tik visus patogumus ir linksmumus, bet dar nejaus to nemalonaus supimo ir jurų ligos, kas atsitinka keliaujant mažesniais laivais.

Tai puikiasis proga pasinaudoti šia puikia ekskursija, parengta specialiai lietuviams didžiausiu greitaiu, gaunant ypatir už patarnavimą ir globą.

Taipgi naudokitės taja proga! Nesivėluokite, nes nedaug laiko jau be iko! Džiaugisintis ir dėkuosite už tokią puikią ir greitą kelionę.

Rašykite tuoj šiuo adresu: BALTIC STATES BANK 294 Eighth Ave., New York, N. Y. (Apgarsinimas)

Jis linksmas, nes turi BAMBINO

Val-baženklis Reg. S. V. Pat. Biure Kudikiai mėgsta jį! Jie praso daugiau! Bambino yra geriausia gyduolė nuo užkietėjimo, diegimo ir kitų vidurių suirimų. Veikia greitai ir visiškai. Jis yra geriausias kudikių draugas. 35c. aptiekuose arba už 40c. prisitūnčiame tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Ligoniai Kurie Sergate

Reumatų, Dusulinų (Ashma), Nervų liga, širdies liga, nuomariu, veneriskomis ligomis ir tt. Visų ligų nemintu, bet bile ligą turi, ar kas tavo smynoje turi, nuo didžiausios ligos iki mažiausios; galite duoti antrašą, o gausite rodas ir receptus dykai. Iškė už du centu stampa ir gerą antrašą. Dabar geras laikas, vasara ir tiktai šitam laike jus patys save namie pagydysite. Bandykite naminio gydymo — patys sau. Čia turite progą su gvarantavimu, bile tik jus tą darysite — pasveiksate. Rašykite pas:

ALEX R. SALVIS P. O. BOX 96 Dalas, Pa.

AR UŽRAŠEI "SANDARĄ" SAVO GIMINEI Į LIETUVĄ, JEI NE, TAI KODĖL NE?

SANDARIEČIAI, PLATINKIT SAVO ORGANĄ "SANDARĄ!"

"111" Cigaretai

Jie yra GERI!

Pirk šiuos 10c cigaretus ir sučėdyk pinigus.

"LIETUVOS ŽINIOS"

VIENINTĖLIS LIETUVOS RESPUBLIKOJE PROGRESYVIS LAIKRASTIS "LIETUVOS ŽINIOS" pradėjo eiti Vilniuje 1909 m. sustojo dėl karo 1915 m., —dabar nuo kovo 1 1922 m. vėl pradėjo eiti dienraščiu ta pačia pakraipa. Rašo geriausias Lietuvos rašytojai. Turi nuolatinių korespondentų Amerikoje, Anglijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Rusijoje ir kitose šalyse. Paduoda greitai ir sumaningai žinias. Straipsniai teisingiausiai apibūdina Lietuvos ir pasaulio politiką. Turi atskira skyrių mokykloms. Butinas reikalas patiems išsirašyti ir užrašyti savo giminiams ir pažįstamiems Lietuvoje. PRENUMERATOS KAINA: Lietuvos Respublikoje 1 mėn. 35 auks.; 3 mėn. — 90 auks.; pusei metų — 160 auks. ir metams 300 auk. Amerikoje metams 8 dol.; pusei metų — 4 dol. Anglijoje metams 2 sv.; pusei metų — 1 sv. ADRESAS: "Lietuvos Žinios" Laisvės Alėja Nr. 60, KAUNAS. Amerikoje galima gauti pavieniais num. ir užsirašyti šiose vietose: So. Boston, Mass "Sandara," 327 E St., New York, N. Y. Vasiliauskas, 307 West 30-th St., Chicago, Ill. "Naujienos" 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. "Aušros Knygynas" 3210 So. Halsted St., Rockford, Ill. Petras Kutra, 1012 Main St., E. St. Louis, Ill. Jonas Žičkus, 539 Collinsville Ave., ir A. L. T. Sandaros kuopose. (31) NEGAIŠK LAIKO, UZSIRASYK SAU IR SAVISKIAMS ŠIANDIEN.

Net ir kudikiai pastebi!

Ir yra taip legva visiskai iš galvos pašalinti pleiskaną. Tik kelis kartus panaudojus

Ruffles

ty pleiskaną mirtinąjį priešą — ir jusų galvos oda bus taip tyra, kaip kudikio ir Ruffles pagelbės jus visuomet jų tokia užlaikyti. Svairi galvos oda užlaikyti pleiskaną tuojuo sunaikina juos. Nusipirkite bonka Ruffles savo aptiekuje šiandie už 65c., arba prisiuskite 75c. pas. 3 ženkliais tiesiai iš laboratorij.

F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

Ar Turi Savo Knygynę šias Knygas!

ZMOGAUS PAREIGOS, didelė knyga iš 245 puslapių, kurioje nurodoma, kaip reikia žmogui gyventi. Kaina \$1.00

SVETIMOJ PADANGĖJ PASAULIO VERPETUOSE. Eilių knyga, didelio formato, 200 puslapių, kurioje telpa daug linksmų dainelių. Kaina \$2.00

"AIDŲ - AIDUŽIAI", ka-tik gavo iš Kauno, Fausto Kiršos, žy-maus poeto eilių knyga, virš 100 eilių, 111 puslapių. Kaina ..... 25c.

VISAS SVIETAS: žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai; kiekvienam naudinga knygutė. Kaina ..... 20c.

DANGAUS AUKŠTUMAS IR ŽMOGAUS SENUMAS. Labai žingėdi knygutė, su daug paveikslų ir eilėmis "Anykščių šilelis", 150 puslapių. Kaina ..... 20c.

ANDERSONO PASAKOS. Puiki pasakėlių knygelė su paveikslais, labai naudinga priaugantiem jaunimui. Kaina .. 30c.

TRACHOMA. Nurodoma, kaip sergėti akis, ką visiems reikia žinoti. Kaina ..... 15c.

LIETUVOS GASPADINĖ. Kiekvienai moteriai ar merginai reikia perskaityti. Kaina ..... 10c.

Patariame kiekvienam sandariečiui arba "Sandaros" skaitytojui šias knygas įsigyti. Taipgi turime Lietuvos laikraščius, "Lietuvos Ukininką" ir kitų, kurie parsiduoda po 5c. Reikalaujami sykiu siųskite ir pinigus.

"SANDARA," 327 E Street, Boston 27, Mass.

NAUJOS KNYGOS!

Sulaukus vasaros dienas, jas praleidžiame kiekvienas išėję į laukus, o kad brangų laiką neleisti uždyką, ir kad jį sunaudoti geriems tikslams, tai patariame sandariečiams ir skaitytojams įsigyti šias naujas knygas:

LYTIES MOKSLAS
Milžiniška knyga, 400 puslapių su daugybe paveikslų, kuri yra brangių turtu kiekvienai šeimynai, tvirtuose skuros apdarvose \$7.00.

KITAS KARAS
Ka-tik iš spaudos, T. M. D. leidinys, labai naudinga visiems perskaityti 142 puslapių. Kaina 75c.
Tad pasiskubinkite jas įsigyti, nes greitai jų gali pritrukti. Su užsakymais siųskite ir pinigus:

"SANDARA," 327 E Street, So. Boston, Mass.

KNYGŲ KATALOGAS.

"Sandaros knygyne dabar gaminamos šios knygos:
"Lietuvos Kariuomenė"
Parašė Karininkas Ladislovas Natkevičius, artilerijos vyresnysis Leitenantas.
Telpa pilnas aprašymas tverimosi Lietuvos kariuomenės, Lietuvos kariuomenės forma, virš 60 gražių, įvairių fotografijų, porą žemėlapių ir keletas kariškių dainų su gaidomis.
Šita pirmą tos rusies knyga lietuvių kalboje, turi rastiš koino jaunuu-liu skaitoma ir gerbiama. Kaina popieros viršais — \$2.00. Ta pati gražiaia audimo viršais \$3.00.
Čių — 1919 metų. Kaina .... \$1.50.
10. Kregždėlė. Žodžiai V. Kapsa. Duetas Lietuvių ir Anglų kalboje. Kaina ..... 30c.
11. Vestuvės. — "Papuskie Vėjali". Jaunosios Aria, Sopranui arba Mezo - Sopranui. Lietuvių ir Anglų kalbose. Kaina ..... 35c.
12. Mažas Muzikos Žodynėlis. Tankiausiai vartojamų žodžių paaiškinimai Anglų ir Lietuvių kalboje. 32 pusl. Kaina ..... 25c.
13. Aušrinės Kelias. Čia telpa gražių eilių ir šiaip pasiskaitymų. Verta perskaityti kožnam mylinčiam klasiškais raštus. Pusl. 79 ..... 50c.
14. Anderso Pasakos. Čia telpa 11 gražių pasakėlių su paveiklėliais papuoštų. Lietuvių kalbon išguldė P. Nerys. Pusl. 82 ..... 25c.
16. Aukso Veršis. Viena veiksmo komedija. Vertė Senos mylėtojas. Pusl. 35 ..... 15c.
17. A. L. T. Sandaros Principai ir Programas. Parašė Albinas Rimka. Pusl. 32 ..... 10c.
18. Eilės - Dainos. Parašė Juozas Rainis. Gražios eilės dėl deklamavimo. Pusl. 32 ..... 20c.
19. Gyvenimo Verpetė. Drama penkių veiksmų. Parašė Bl. Kadagutis. Pusl. 77 ..... 45c.
20. Girnėlis - Pašakarnis, pasakojimas ir "Bėgėdis Jonas", vaizdelis. Parašė Karolis Vairas. Pusl. 42 25c.
21. Francijos Revoliucija. Parašė M. Avietėnaitė. Trumpa aiški istorija Francijos revoliucijos. Su paveiklėliais. Pusl. 75 ..... 40c.
22. Kaip gyvena: Latvija, Anglija, Suomai. Parašė M. Šalčius. Pusl. 65 ..... 20c.
23. Kas iš kur pareina. Trumpi pasakojimai apie kasdieninius žmonių vartojamus daiktus. Pusl. 62 ..... 20c.
24. Doktoras Kišeniūje. Aiškų pamokinimai kaip užlaikyti sveikatą ir kaip nuo ligų apsiginti. Sutaisė M. Paltanavičia. Kietis ausdimos viršeliais. Pusl. 167 ..... 75c.
25. Ka daryti, kad sveiki būtume ir ilgai gyventume. Pusl. 32 .. 10c.
26. Kaip Japonai gyvena dabar. Parašė Dėdė. Pusl. 48 ..... 10c.
27. Liudvikas Pasteris. Žmonijos geradariys ir Jurgis Stefanonas. Geležinkeliai. Parašė M. Šalčius. Su paveiklėliais. Pusl. 48 ..... 20c.
28. Lietuvių - Latvių Respublika ir šiaurės tautų sąjunga. Rinkiny straipsnių ir paskaitų parrašytų Dr. Jono Šliupo. Išleista Stockholme 1918 m. Pusl. 162 Kaina \$1.00
29. Lietuvos Laisvė. Trumpa peržvalga Lietuvių tautos politikos. Parašė daktaras Jonas Šliupas. Pusl. 47 ..... 10c.
32. Lietuvos Gaspadinė. Arba pamokinimas kaip valgius gaminti. Parašė žmona. Pusl. 80 ..... 30c.
34. Jaunuomenės švietimas kitur ir pas mus. Pusl. 28. .... 10c.
35. Naujas Budas Išmokti Rašyti. Sutaisė P. Mikolajinis. Pusl. 30. .... 10c.
36. Pasnėkai Lietuvoje. Parašė K. Stiklius. Kaina ..... 05c.
38. Pažvelgus Atgal. Sociologiškas Romanas Edwardo Bellamy. Vertė Pranas Siulelis. Rašėjas įsivaizdina kas bus 2000 m. sukakus, kaip viskas kitaip - automatiškai veiks ir tt. Pusl. 356. Kaino. 40c.
40. Prazuvo. Vaizdelis iš gyvenimo. Parašė Karolis Vairas. Kaina. 10c.
41. Rojus ir Pažanga. Senovės pasakojimai apie rojaus amžius ir rojaus šalis. Vertė V. K. R. Pusl. 112 ..... 35c.
42. Šienapjutė. Vieno akto operos Libretto. Žodžiai K. Jasiukaitis, muzika Miko Petrauskio. Pusl. 24 ..... 10c.
43. Trachoma arba sergėkitė akis. Prie šviesos ir kiti naudingi straipsniai.
44. Mulkinė ir Mulkytojai. Dvieju veiksmų komedija iš Amerikos Lietuvių gyvenimo. Parašė Knyburys. Pusl. 35 ..... 10c.
44. Visas Sviestas. Žemė, kalnai, vanduo, upės, žmonės, miestai, staltieskos žinios. Sutaisė P. Mikolajis.
45. Žodynėlis, Angliškai - Lietuviškai. Sutaisė kun. P. Saurusaitis. Pusl. 199 ..... 35c.
Užsisakant knygas, kartu reikia ir pinigų prisųsti sekandiu adresu: "SANDARA", Book Dept., 327 E St., Boston 27, Mass.

Lietuviai Amerikoje

WATERBURY, CONN.

Seniai lauktos prakalbos ir pavina provokacija.

Birželio 11 d. pas mus buvo linksma diena, nes buvo atsilankę svečiai iš Lietuvos: mokytojas B. Zygelis ir kap. L. Natkevičius. Sandariečiams ir visai pažangiajai visuomenei buvo smagu, kad gyvu žodžiu svečiai pasakoją vaizdingai kovą progresyvio elemento su Romos palikytojais.

Pirmą prakalbą, po pietų, turėjo joms puikų išvaizdą ir A. Žitkaus uke, kur buvo suruošti skanūs pietūs. Pietų renginio dalyvavo p. Alytienė, pr. l. H. ir H. Alytūnė, Juzė Kronkaičiūtė ir Marė Šeštokiūtė; iš vyrų reikiama reikšti didelį ačiū Vincui Ručinskui, J. Kvaraciejui. Visapusišku pasidarbavimu begalė daug prisidėjo broliai M. ir P. Krugeliai, kuriems mes jaučiame daug skolingi. Be to dar prisidėjo p. M. Krugeliene ir Iz. Krugeliene savo darbais ir paskolindamos daug reikmenų. Žmonių išvaizdame dalyvavo apie šimtas. Visi smagiai praleido popietę belaukdami prakalbų vakare.

Vakare įvyko prakalbos 48 Green St. svetainėje. Apie aštuntą valandą vakare jau buvo pilna svetainė žmonių. Vakara atidarė A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos pirmininkas, paaškindamas prakalbą tikslą ir perstatydamas kalbėti mokytoją B. Zygelį. Mokytojas B. Zygelis labai įspūdingai nušvietė žemės reformos įstatymus ir Lietuvos mokyklų padėtį. Po jo kalbėjo kap. L. Natkevičius apie Lietuvos ekonominę ir politinę padėtį pačioje Lietuvoje ir užsieniuose.

Turiu pastebėti, kad abu kalbėtojai turi labai gerus gabumus kalbėti. Jų kalbos klausydamas rodas ir matai, kaip Lietuvoje mūsų vienminčiai kovoja už Lietuvos ir jos piliečių laimę.

Atėjus svetainės metėsi akin, kad viename kampe sėdi burys "karžygių." Žygeliumi kalbant jau vienas "suvis" pasigirdo, vienas uolus vytyt Vasiliauskiutis jau riktelėjo kampe. Iš sykio manėme, kad oro karštumas veikia ant jo, arba gal, sakome, apoplekija jam jau syki "trenkė" (mat tuo sykiu buvo kalbama apie žemės įstatymus). Visai baigiant mokytoju B. Zygeliumi kalbėti, sudėjo kampas, vienas ar du išėjo lauk iš svetainės. O pradėdamas kap. L. Natkevičiui kalbėti, Augys, Vasiliauskiutis, nežmonišku balsu suriko ir apatilo. Manau, jau viskas pasibaigė. Bet kur tau: zurza burnojasi kampe. Eina vienas Sandariečius paprašyti, kad liautųsi riaušes kėlę. Vienas iš jų sako: "Nemandravok, jau "policija ateina." Sandariečius sako: "Reiks policiją pašaukti, jeigu nesiliaus triukšmą kėlę." Kitas jų (vedas neperstojančią kovą su savo moteria, sako: "Nebešauk, jau policija pašaukta." Na ir pasako, kiek policistų ir detektyvų ateis. Mes gi, nieko blogo nemanydami, manėme, kad tai juokai. Na, ir kas gi gali tikėtis, kad kas šauktų policiją?

Už kelių minutų, žiuriu, įeina svetainėn vienas jaunas detektyvas — leitenantas, gerai pažįstamas, ir du žandarai, o vienas jų lietuvis, kaippo vertėjas. Nuėjęs pas juos klausiu, kodėl taip vėlai į mūsų prakalbas atėjo. Jis atsako, kad jis visai nenorėjęs eiti, bet kad mes, tai yra Sandariečiai, esame įskūsti kaipo bolševikai, kad prakalbas laiko du bolševiku, bedieviu, atvažiavusiu iš Lietuvos ir niekiną šią šalį. Toliau detektyvas sako: "Bet kaip tik aš įėjau svetainėn ir pa-

mačiau, kad tu vakarą vedi, tuojau supratau, kad čia yra tų "d. fools" melagystė." Klausiu jo: "Na, pasakyk sveikas, kas mus įskundė ir kodėl jie taip daro?" Jis man atsako: "Nagi tu žinai." Na ir nusivedžiau, kad supažindinti su tais "bolševikais," bet kadangi kap. L. Natkevičius kalbėjo, tai tik supažindinau su B. Zygeliumi. Apsidairę policistai išėjo keikdami "d... fools."

Kas tie skundėjai, buk du bolševiku bedieviu kalba? Kas gi tą provokaciją galėjo daryti? Kam apeina ta bedievybė? Keturius sykus ar daugiau telefonavo; dvi ypatai buvo atsidadę policijos stotyje, kuomet policija neklaušė ant telefono pašaukimo. Vyčiai ir parapijonai triukšmą kėlė, ir tie patys pranašavo apie policijos atvykimą. Kuniginiai kitur areštavojo Zygelį (Rockdale, Ill.), na ir pas mus jie pasirodė.

Tikrenybėje nedados to netikėjau, nors jau paskalos seniaiėjo, kad mums šunybę padarys. Vienas jų žmogus netikėtai vienoje vietoje prasarė. Koks silpnaprotiškai siaurus pasitarinavimas, kokie kerštingi naivūs jų jausmai! Atminkite, netaip lengva visur sukelti triukšmą, kaip matote. Ir dar jus drįstate kalbėti apie laisvę! Na, jeigu Tamistos tokią galę turėtumet, kokią turite Lietuvoje, jau bebabejo kitiškos minties žmogus seniai būtų kabojęs po šaka. A. ka-gi kalbėti, juo veikimas atspindi kun. Garmaus ypatoje. Jo darbai Lietuvoje... Sugyvenimas su žmonėmis ir tt. ir tt.

Mes, Sandariečiai, likomės apšaukti bolševikais ir įskūsti policijai — ar tik tiek jus tegalite pasakyti? Mūsų darbai atsako prieš jūsų provokaciją. Bet kaip su jumis — kokios paskalos, darbai girdėt ir matyt? Muštynės, ašaros ir kiti dalykai, kurių iš po savo rankos nenoriu paleisti. Paimkime Congress ave. — kiek ten visko atsitiko!

Vikaras Bakšys nuėjęs pas "uošvių" dejuoja, kad piemenys kalba. Vargas, Na, juk visus kunigus piemenimis vadina, tai ką gali daugiau tikėtis iš piemenų?

Galop tariau širdingą ačiu visoms draugijoms ir žmonėms, kurie aukėjo mūsų idėjos draugų kovai, mūsų tikslams. Tariau gilų ačiu visiems draugams, rėmėjams, ir simpatizatoriams mūsų idėjos, ir visiems tiems, kurie prisidėjo darbu ar žodžiu, kad mūsų rengimas pavyktų.

Galop negaliu užmiršti ir tų, kurie agitavo prieš, šmeižė mūsų svečius po barzdaskutyklas, pas "uošvius," darė didžiausią provokaciją, apšaukdami bolševikais, kad tik policiją atšaukti. Ir jums, lietuviai saumyliškos nežinystės ir juodašimtiško jausmo žmones, tariau širdingą ačiu, nes ir pas mus parodėte savo tikrą veidą.

Pranas Tiškinas.

WATERBURY, CONN.

Vardai aukojusių A. L. T. Sandaros 11-tos kuopos išvaizdame ir prakalbose birž. 11 d., 1922 m.

Po \$55.00 aukėjo: P. Tiškinas, P. Krugelis. Po \$50.00: W. L. P. D-čių Sarišys, L. Ukėšų P. Kliubas, L. D. D. "Varpas." Po \$25.: Lietuvos Sunų D-ja, D. L. K. Gedemino D-ja. Motiejus Krugelis \$16.00. Moterų Apšvietos Klubas \$15.00. Po \$10.00: Mikas Alyta, D. L. K. Keistučio D-ja, Lietuvos Jaunikaičių D-ja. Juzė Kronkaičiūtė \$8.00. Po \$5.00: L. Brolių D-ja, W. L. Šviesos D-ja, Martinas Staugas, Jurgis Žemaitis, A. Žitkus, M. Kaukas. J. Bugailiškis \$4.00. Po \$2.00:

J. Staulgaitis, Lukas Natkevičius, P. Motiečius, A. Valavičia, V. Gudžiūnas, K. Senkus, J. Tareila, J. Kvaraciejus, J. Kukaitis. P. Prusalaitis \$1.50. Po \$1.: K. Kukaitis, J. Denderis, T. Visockis, J. Labadonis, V. Balt-rush, Jonas Kvaraciejus, K. Balčius, A. Sestakauskas, P. Jašinskas, Zubrickienė, L. Paulys, J. Radzevičius, K. Besparis, N. Zelvys, J. Šulauškas, K. Vilkas, G. Pavilionis, P. Vozlys, Iz. Krugeliene, M. Balčienė, Jonas Bosas, B. Raila, L. Devenis, K. Genkas, P. Dapšys, J. Rakickas, J. Miklinevičia, J. Mikėnas, A. Petryla, A. Orentas, J. Gronovas, Alytėnė, P. Aleknavičius, V. Liesunaitis, J. Skučas, K. Karanauškas, J. Geldgauda, S. Senkus, A. Simoliūnas, P. Kavolius, J. Kurauskas, S. F. J., P. Pavalkius, J. Pabilionis, V. Ručinskas, J. Azūnaris. Viso \$476.50. Smulkių aukų \$45.75. Viso labo aukų \$522.25.

WEST LYNN, MASS.

St. Seimo narių prakalbos.

A. L. T. Sandaros 40 kuopos buvo prakalbos birželio 25 d. vakare Lietuvių svetainėje 25 Camden St. Pirmiausia kalbėjo Nadas Rastenis, Bostono Universiteto tiesų skyriaus studentas, apie Sandarą ir jos politinį išdą, plačiai nurodė, kad Sandara kovoja už laisvę žodžio, spaudos, susirinkimų, religijos; kad kovoja už atskirumą bažnyčios nuo valstybės. Kiekvieno susipratu-sio Amerikos Lietuvis pirmutinė pareiga turi būti netik remti savo vienminčių Lietuvoje jų kovoje su žmonių minties pavergė-jais, bet ir eiti su kultūros žibintuvu į minias, kaip greit mūsų minios, mūsų plačioji laudis bus apšviesta; kaip greit ji pažis, kas yra jos draugas ir brolis, o kas yra jos tamsumo išnaudotojas, taip greitai ir kova palengvės. Politinio Išdą tikslas yra ne vien kova su klerikalizmu — jo tikslu yra taip pat ir kova su žmonių tamsybe. Jei tokia kova būtų buvusi seniau vedama Amerikoje, tai tokie agitatoriai, kaip Garmus, Būmas ir kompanija nebūtų drįsė laikyti savo nešvarių minias kiršinančių kalbų. Sandara ir jos įsteigtasis Išdą siekia prie pilnos laisvės, prieš šviesybės ir prieš laimės ir tai netik savo nariams, bet visai Lietuvos liaudžiai. Todėl kiekvienas susipratęs lietuvis turi dėtis prie Sandaros, turi aukoti Politiniam Išdai, turi remti pažangos elemento darbą už Lietuvos ateitį.

Antros kalbėtojas B. Zygelis St. Seimo narys L. Mok. Prof. Sąjungos pirmininkas. Savo kalboje nušvietė Lietuvos padėtį, ypatingai apie žemės reformos įstatymą, kurį krikščionys demokratai priėmė. Pagal B. Zygelio pranešimą, žemės reformos įstatymas aprupina žemės tik kunigus ir įvairias dvasines draugijas, k. t. vienuolynus ir tt. Bet valstiečiai, bėduomenė, žemės negauna. Gavo tie, kurie pinigų turi, kurie pagal įstatymą galės nusipirkti iki 150 dešimtinių. Bet mažai tokių valstiečių yra, kurie galės žemės už pinigų nusipirkti. Taigi, ačiu krikščionims, ir kunigams, valstiečiai pasilikis ponų ir kunigų bernais, posenovei dirbs dvare už duonos kąsnelį ir turės klausyt, ką jiems ponas diktuos. Toliau gerb. Zygelis kalbėjo apie Lietuvos mokyklas. Jis sako: nuo pradžių Lietuvos suverenio gyvavimo, įsteigta apie 15 šimtų mokyklų, bet didesnė šių mokyklų dalis yra tuščios. Lietuvoje mokyklos yra kunigų kontrolėje, o kunigų persekiojimas mokytojų prašalino kvalifikuotus mokytojus nuo mokytojavimo, na, o patys kunigai mokytojauti tingi, tai viena. Antra, užsiėmę politika ir kitiškiais valstybės urėdais. Žodžiu sakant, kunigai valdininkauja bažnyčioje, policijoje, ministeri-

joj, etc., tad į mokyklas mažai domės kreipia. Lietuvos klerikalai prisipinogavę iš viso pasaulio, ypatingai milijonus surinkę iš Amerikos lietuvių katalikų darbo žmonių, mano, kad jie tų didelių kapitalų pagelba laimės rinkimuose į antrą Seimą: tada jie šiuos praveistus įstatymus galės įgyvendinti ant amžių.

Gerb. Zygelis gražia skambančia kalba ir gyvu vaizdu labai suintereso visą publiką, kad taip įdomiai ir tyliai žmonės klausė jo kalbos. Gerb. Zygelis atsisaukė į klausytojus reikale finansinės paramos ir agitacijai už Valstiečių Sąjungos ir social. liaudininkų politinę akciją, prieš rinkimus į seimą, kurie neužilgo prasidės.

Kad prasidėjo aukų rinkimas, tai mūsų klerikalai, o paskui jų raudonieji komunistai pradėjo bėgti per duris. Pasilikę aukojo į Politinį Išdą sekanti tėvynainiai: K. Sirbikas \$10.00; V. Valkevičius \$5.00. Po \$1.00: A. Čebatorauskas, K. Praytis, F. Bacevičius, A. Paskauskas, P. Norvidas, J. Jutris, J. Kiškis, V. Ginčiūtė, 40 kuopos auka \$5.00, A. Kazlauskas \$2.00. Viso su smulkiais aukomis surinkta \$32.80 į Politinį Išdą, už ką tariame ačiu visiems aukojusiems. Taipgi ačiu A. Čebatorauskui, kuris su savo mašina atvežė ir nuvežė kalbėtojus ne reikalaujamas atlyginimo.

Kazabuckio Sunus.

NORWOOD, MASS.

Čia yra bonų stotis sudaryta neva "koalicinė" — iš klerikalų ir tautininkų, bet per klerikalų pastangas ne vienas tautininkas negalėjo patekti į bonų stoties valdybą, taigi bonų stotis vieni klerikalų rankose ir todėl už bonų platinimą agitacija visai menka. Mat, stoties valdybos nariai kurkas svarbiau mato darbuotis "katalikiškam" universitetui, "kultūros" vėjui ir t. p.

Birželio 21 d. Sandaros 33 k. sekretorius gavo laišką nuo minėtos stoties. Laiške reikalaujama, kad tautininkai pasisakytų, ar remia aukso sidabro vaju, ar ne — jei ne, tai stotis skaitys tautininkus lietuvių priešais. Dori žmonės tokių laiškų nerašytų, o klerikalams akiplėšoms nėr nė už ką! Nedėlioje, birželio 25 d. turėjo įvykti "dideles" bonų stoties prakalbos, bet atėjus prakalbų laikui, susirinko žmonių apie 40. Stoties pirmininkas paaškinda, kad į šias prakalbas buvo kviečiami kunigai iš kitur ir prisidėjo būti, bet dabar nebuvi. (Taipgi kuomet ta pati stotis rengė "labai dideles" prakalbas paminėjimui 4 metų Lietuvos Nepriklausomybės sukaktuvių, ir gi kunigai iš kitų miestelių buvo prisidėję kalbėti, bet irgi neatvyko — reiškia bepartytis Lietuvos darbas kunigams nesvarbus, bet jei Tautos Fondo prakalbos, tai kunigų kai varnų!) Taigi svetimiams neatvykus, kalbėjo vietos kun. Taškunas.

Po jo prakalbos buvo stoties mitingas, pirmiausia kolekoriai, kurie stoties išrinkti pereiti per gręčias rinkti aukš-sidabrą ir pinigus — išdavė raportą. Potam kun. Taškunas pradėjo kabytis prie tautininkų, buk tautininkai negali gauti kredito kas link aukso sidabro vajuas (lyg tautininkai reikalauja kredito!). Ir šitas kunigo klerikalishkas apėtitas iškėlė tokius ginčus, kad jam ir jo klapčiukams reikės stėnėti kelias savaites, iki atsitaisys nervai. Ginčų priežastis, kad kunigas su savo klapčiukais nori padaryti nutarimą "užre-korduoti" į stoties protokolą, kad tautininkai neprisidėjo prie aukso sidabro vajuas, bet tautininkai ir kolekoriai (A. Šidlauskas —vytys) darodo, kad tautininkai prisidėjo prie aukso sidabro vajuas: aukojo pinigus ir daiktus. Pirmininkas su kunigu,

matydami, kad čia jų norai nepraeis lengvai, griebėsi klerikalishkesnio budo: tautininkui, kuris gynė tautininkų pusę, pradėjo neduoti balso, o tik buvo leista kalbėti tiems, kurie kalba prieš tautininkus. Ir išpludo tautininkus, kiek tik jiems patiko; ir jau be jokio balsavimo ir publikos paklausimo pirmininkas ir kunigas nutarė, kad tautininkai neprisidėjo prie sukėlimo Lietuva valutos.

Ką dabar darys Norwoodo tautininkai? ar privers bonų stotį grąžinti daiktus (auksinius, sidabrinus ir pinigus) tautininkams atgal? ar privers tą juodą klerikalų kunigą Taškuną išskusti tą jo "nutarimą" iš stoties protokolo knygos? Matyti, šitas kun. Taškuno baurus užsi-puolimas ant tautininkų sugalvotas kunigų klerikalų centro, kad kur tik galima sufabrikuoti "žinią" ir varyti propagandą, kad tautininkai priešingi Lietuvos valutai. Jau šiame stoties susirinkime kitaip tautininkus nevadino, kaip tik išgamomis.

Reikia mums laisvesniems, kurie dirbame Lietuvai, bendrinti spēkas prieš juodąjį klerikalizmą.
Zanavykas.

WATERBURY, CONN.

Liepos 1 d. š. m. Dramos Dr. "Rytas" laikė mėnesinį susirinkimą, kuriame turėjau progos ir ašei būti. Susirinkimą atidarė Pirm. J. Kurauskas. Pastebėtinai, kad nors narių yra nemažas burys, bet susirinkime vos keli buvo. Skaityta praeito susirinkimo tarimai, kurie priimta vienbalsiai. Toliau sekė valdybos raportai: pirmininko raportas priimtas, pirmininko pagelbininkas neturėjo jokio pranešimo, uždininko nebuvo susirinkime, užrašų raštininkas irgi neturėjo raporto. Taip iš eilės sekė kitų komisijų raportai. Dabar, esant vasaros sezonui, veikimo nėra didelio, apart gegužinių - išvažiavimų, tad ir mažai ką galima naujo ar svarbaus pranešti. Nors mažai buvo kalbėta ar svarstyta apie tolesnį veikimą, bet visgi matyti, kad "Rytiečiai" busimam šaltesniam sezonui rengiasi patesniam veikimui dailėje. Linkėtina geros ištvėmės ir nenuilstančio veikimo, darbavimos.

Bet štai ką ašei pastebėjau pas rytiečius. Man taip atrodo, kad nelabai tinkamai "Rytiečių" užvardinta draugija. Mat skamba sekančiai: "Dramos Draugija "Rytas" — iš trijų raidžių. Mano supratimu neatbutinai tu-tų būti dar išprausta ketvirta raidė: "L. D. D. "Rytas," kad būtų žinia, keno tas "Rytas" yra? Tai viena; antra, kuomet imsite leidimą (čarterį), ten turėsite pasakyti, kokios tautos yra toji Draugija ir tenai bus pažymėta, kad Lietuvių, tad kam patiems Lietuviams ir bijoti pasisakyti kuomi esą?

Vaidylos Ainis.

MAHANAY CITY, PA.

Prasidėjęs Europos karei ir vokiečiams paskandinus Amerikos laivą "Lusitania", Uncle Sam išleido atsisaukimą į savo piliečius, kad kas tik gyvas nors su koku nauju išradimu prisidėtų vokiečius apgalėti. Ir šitai po numeriu 208 W. Pine St., Petrus Petrusėvičius padeda savo kurdipistos amatą ant stalo ir pradeda svajoti apie naujus laivus, kad Amerika galėtų laimingai perplaukti per jures. Ir P. Petrusėvičius per ilgą galvos laužymą išranda naują laivą, kuris netik ka nebijos torpedų, bet ir da submarinus naikis. Ir Petrusėvičius neapsakomai nudžiugo, kad jo dideliai sunkus darbas nebuvo veltui. Radęs New Yorko laikraščiuose pasigarsinimą kokio patentoriaus, kad geriausia visokiū išradimus užpatentuoja, P. Petrusėvičius susirašo su juo. Girdi, kaip greitai atsisiš \$280-

00, tai mes užpatentuosime per valdžią. P. Petrusėvičius nebudamas turtingas ir savo draugams įsibrido į skolą, nes anie su noru gelbėjo naują darbą, manydami greitai gauti atlyginimą. Vos-ne-vos su didžiausiu pagrumojimu į dvejus metus su viršum prisiunčia per Washingtoną, pereito sausio mėnesyje P. Petrusėvičiaus išradimą užpatentuoat ant 17 metų. P. Petrusėvičius tankiai tik sudejuodavo, kad jau jį apvogė. Girdi, da galėčiau ką daugiau išrasti, nes turiu prie to pašaukimą, bet kagi gelbės, kad nėra teisybės. P. Petrusėvičius neretai turėjo visokių nesmagumų nuo savo kaimynų iki tą slapytį pilną laivą subudavojo, ir tankiai žiemos laike su šiaudine skrybele užsidedęs išeidavo ant gatvės dėl stokos pinigų ar laiko, na ir tas žmonėms ant lupų.

Inis.
(Užpatentuoti galima kiekvieną naują idėją, bet pelną neša tik praktiškų daiktų patentas, tad milžiniška didžiama Washingtono gautų patentų yra tik pinigų išekvojimas.—Red.)

NEW PHILADELPHIA, PA.

Atgal mėnesis laiko važinėjo į Washington, D. C. Jonas Kiselevičius ir užpatentavo savo naują išradimą — kokią navatną moterkę, kuri sukasi į tris šonus, ir taip navatnai užsisuka, kad da ir parodžius kelis kartus kitas negali atsukti arba užsukti. Sako, toksai šriubas bus labai parankus prie greito pataisymo automobilių, vežimų, ir kitokių padarų arba ir triobėsių. J. Kiselevičius studijavo savo užmąnyms per 3 metus, iki pasiekė savo. Ir da kitus du išradimus prirengė prie patentų primicijos. Antras patentas, kad su vandens backa galės sukti didelės jėgos mašiną arba ir įvairius ratus. (Regimai jis nori padaryti vadinamą "amžino judėjimo" mašiną — perpetuum mobile. Jei gerb. J. K. nors kiek nusimanytų apie mechaniką, tai jis žinotų, kad pa-jiegos negalima sutverti ir su amžino judėjimo mašinomis negaišintų savo laiko ir neekivotų lėšų.—Red.)

Trečias patentas didelis pagerinimas prie automobilių — apsaugojimas nuo taip tankaus užmušimo, ir sužeidimo žmonių, nes dabar atvažiavus automobiliui pas kampą, važnyčiuojas — šoferis turi atimti vieną ranką nuo aparato lygiai tada, kad kontrolė yra reikalingiausia ir turi duoti pasargą praeiviams. J. Kiselevičius turi prirengęs taip parankų aparatą, kad atvažiavus pas kampą pats automobilis signaluos praeiviams, kad lenktusi.

J. Kiselevičius yra paprastas namų statytojas, vakarais užsima barzdų skutimu, kad išmaitinus savo šeimynėlę ir seną motiną, o šventadieniais dirbo prie savo naujų išradimų, iki pas-kutinei dienai nesisakydamas nė savo geriausiems draugams, nes bijojo, kad tikintieji neimtu bombarduoti, ką šventomis dienomis dirba, nes da pas mūsų žmones tokia kvailybė viešpa-tauja, kad jeigu kas ką gero dirba ateičiai ir žmonijos gerovei, tai tie yra baisiausia niekinami, ir tik numirusius gerbia, kada jau jiems nėra reikalinga pagelba.
Inis.

LOWELL, MASS.

Moterų Aušros Vartų Draugija nedėlioje, liepos 2 d., surengė pikniką miesto girioje, tyram ore. Daug publikos atvyko, šokant iki tamsai tyrą orą sunaudoję, nes piknike daugelis subonka glamonėjos, ir kaip giliau į bonkos dugną pažiūrėjo, tai tada žėdno dykas balsas girioj darbus mestų ir kylančios gentkartės prie tokio auklėjimo nevestų, nes kad motinos su tėvais skambėjo. Aš Lowellio moterų ir motinų melsčiau, kad tokius

apsvaigė yra, tai ir jų auklėjamos dukrelės pradeda naktimis vaikioties.

Piknike Buvęs.

T.M.D. Reikalai.

T. M. D. PRAEITIS IR KAS TOLIAU.

Visai netikėtai, net nedalyvaujant t.c. T.M.D. Seimo sesijoje, nes turėjau pirm Seimo galo grįžti atgal į Clevelandą, T. M. D. Seimas išrinko mane tos garbingos organizacijos pirmininku.

Tėvynės Mylėtojų Draugija, su dvidešimts penkerių m. praitėje sunkių vargų, bėdų, liūdnu prietikių ir garbingų darbų, patenka man vadovauti ant poros sekančių metų ir, taip sakant, su manimi priešakyje įeina į kitus 25-kis metus savo amžiaus.

Visos bėdos, sunkenybės ir persekiojimai T.M.D. praitėje kantriai pernešta, nugalėta kliūtis ir padaryta toki milžiniški darbai kokių dar niekas mūsų tarpe paskirai nesikėsino. T.M.D. yra išleisus tokių veikalų, kurie atžymi ją pirmą kartą mūsų spaudos lenktynių tarpe. Buvo dienos, kada vienas laikraštis išleisutėvė dejo pastangas lenkti kitas išleisutuves pagaminime lietuviams knygu; buvo tarpas kitiems tose lenktynėse dalyvauti, bet T.M.D. vis buvo pirmutinė.

Iš lenktynių ši mūsų garbinga organizacija neatsisakius. Dabar išėjo į spaudos areną kitos mūsų išleisutuvės, jos rengia leidžia didelius veikalus, bet ir T.M.D. išėjo aikštėn su nauju didžiausiu ir svarbiausiu tuo žvilgsniu veikalu — "Istorijos Braiziniai."

Bet lyg ant nelaimės, subaigus 25-kis metus savo gyvavimo T. M. D. ja įleidama į naują 25 metų ciklų lyg ir apsnudo. Koks keistas apsiereikimas. Kada iš visų pusų siautė audros, persekiojimai, trukdymai, ardyimas, T.M.D. visas gales dejo tą perveikti, pernešti smugius ir gyventi. Dabar jau, iš visų pusų laisva, apirimo, nematydama trukdymų nesituokia jaunon kovon, nesirikiuoja kaip darydavo seniau.

Prie šitokių aplinkybių pamiant organizaciją vadovauti yra daug sunkiau negu kitada buvo. Bėdos valandoje kiekvienas naris budėjo, naktis nemigo ir dienas prasvajojo kaip daugiau labui Draugijos pasidarbavus. Dabar viskas lieka ant valdybos rankų. Sunkiau ką nors nuveikti kada patys nariai, rankas atlošę, ilsisi ir tik laukia iš valdybos veikimo, ar bent nuolatinio barškinimo, kad jie ramiai sėdėdami visai neužmigyt.

T.M.D. turi dar daug narių, dar turi gražaus kapitalo veikalams leisti. Reikalinga tik seniems nariams darbuotis ir platininti naudingumą tos organizacijos savo brolių tarpe. Kuopos privalėtų sukursti padidinti savo narių skaičių, nuolat reguliariai laikyti susirinkimus ir tuomi parodyti valdybai, kad Draugija bruzda ir laukia naujų valdybos darbų.

Vienas paskiras valdybos narys neatlieka viso darbo, tas daug priguli nuo visų valdybos žmonių. Kartais vieno-kito apsileidimas atsiliepia ant visos organizacijos. Jau yra patarta tokių atsitikimų įvairiose organizacijose. Vienas-kitas dirba su pasišventimtu, dalykus varo nustatytai ir tvarkiai. Bet kada iš vieno paleistas reikalas į kitą valdybos narį, anas ima klausimą pas save lyg kalinin už prasižengimą uždaro mėnesiui-kitam. Laiškai neina laiku, klausimai buna užvelkama neatkreipiant į juos domės, ir tada nors labiausia vienas norėtų dirbti, kitas darbą sutrukdo. Nariai nežino kame pati kaltė, tik laukia valdybos darbų.

Nariai - tėvynainiai! Įleidami mes į naują 25-kių metų T.M.D. gyvavimo ciklų stengkimės parodyti savo atsiradimą ir pažymėkim tą naują ciklų dideliais — dar didesniais — darbais kaip buvo pirmiau padaryta. Dar nepasenom, dar pats didžiausias veikimo amžius!

K. S. Karpavičius, pirm.

IS KLERIKALŲ ŠEIMININKAVIMO.

Amerikos lietuviai patrijotai lauzo sau galvas, kokiais motyvais mūsų vyriausybė neatšaukė iki šiai dienai pono Čarneckį. Juk aišku kiekvienam, kaip diena, kad mažai naudos atneš mūsų valstybei tokis žmogus, kurį Philadelphiajio laike prakalbų lietuvių svetainėje reikėjo šaukti pagalbos vietos policijos, kad apsaugoti mūsų atstovą. Atvykę kelesdešimts policistų laimingai atstovą su Mostowskui išvedė iš salės. Bet visgi yra kokia nors priežastis. Po visų tų atsitikimų vis p. Čarneckis tebesėdi Amerikoje. Jis pats, žmogelis, niekuomet nesupras prasišalinti. Ką jam daugiau ir tereikia: gauna mėnesiui 600 dol. algos ir užtenka jam. Tas žmogelis iš okolicos ir pats nesvajojo tokios algos. Bet vien nelaimė, kad pinigų pri-truks mokėti visiems tiems pomams algas. Kiti sako: vėl Kėmėšis sumanys "varinį" vaju ir stumsis toliau. Mūsų vyriausybei jau laikas sumažinti etatus atstovybėje Amerikoje. Darbo visai ten dabar nedaug, viskas apmirę, taip kad samdymas žmonių archyvui tvarkyti, tai vienas juokas. Galima per pusę dienos suskaičiuoti visus archy-vus. Neužmirškime, kad mūsų atstovybė neseniai dar ekzistuoja. Pažiūrėkite šveicarių respublikos atstovybė, kiek mažiau kainuoja. O tas mūsų atstovo važinėjimas! Vis mat kelionėje, o tuomet vėl naujos išlaidos. Ponas Čarneckis tankiai važiuoja, net dantis.. gydyti New Yorkan ir ten karališkame hotelyje apsisotija. Washingtonne nėra mat tokių gydytojų pan Čarneckiu, su kuriais jis galėtų susikalbėti.

Bet reikia pažiūrėti priežastis atšaukimo p. Vileišio. Kaip tik tuo metu Lietuvoje lašinių b-vė pradėjo bankrutuoti, na ir kaip čion pataisyti jos dalykus. Na ir rastas budas: atšaukti atstovą Vileišį, o lašinių b-vės prezidentas ar jo agentai tegul dažniau važinėja iš Lietuvos per Maskvą Amerikon su bakšų bakšukais ir bus gerai. Čion žadėjo net prigelbėti žvalgybos skyrius viršininkas. Vis gi dabar matome, kad ir tas nepadeda lašinių b-vei. Bet iš to šmugelio gali išeiti vėl mums didelis negražumas. Todėl visi jus ten apjaukėliai asmenimis ir klerikalų gynėjai sustokite dirbę tą pragaištingą darbą mūsų tėvynei.

Panašus atsitikimas buvo tu-lą laiką su Berlyno mūsų atstovybe. Ten ateitininko arba klerikalų agento studento Karvelio šeiminkavimas išrodė negražus. Matote jis buvo kartu ir generalinis agentas ukio banko. arba kun. Vallokaičio ir Stul. kompanijos banko. Paskyrus ten dabar atstovu gerb. Sidzikauskį iš šveicarijos seksis viską sutvarkyti.

Jie visi statėsi iš paskutiniųjų — užmušinėjimui esant pirmiausia ambicija žmonių veislės ir ankstybiausiu istorijos incidentu — bet tik krikščioniškoji civilizacija pasiekė triumfą didžiutis tuomi. —Mark Twain.

Aš nekvaršinau Apveizdos savo maldomis per apie keturiasdešimts metų. —Andrew Carnegie.

LIETUVOS MOKYTOJŲ PROFESINĖS SĄJUNGOS RĖMĖJAI.

Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos pirmininkui p. B. Žygeliiui paskatinus, sukurta organizacija, kurios tikslas yra finansinė ir moralinė parama Lietuvos laisvai mokyklai. Organizacijos vardas: "Lietuvos Mokytojų Profesinės Sąjungos Rėmėjai" pasako jos tikslą, kadangi L. M. P. S. g-a dabartiniu laiku yra vienintelė Lietuvoje organizacija, kuriai rupi išimtinai žmonių švietimas.

L. M. P. S. Rėmėju nariu skaitosi kiekvienas asmuo, užsimokėjęs metams \$5 arba daugiau. Visi nariai gauna L. M. P. S. mėnesinį žurnalą "Gyvenimas ir Mokykla".

Visi pinigai eina L. M. P. S-os išdan, kuris išduoda apyskaitas. Iki šiol viso labo chicagiečiai sudėjo \$408.00. Aukoją šie asmenys: Aptiekorius J. Kulis \$25.00, aptiekorius Pr. Poszka \$25.00, Ed. Butkus \$20.00, Dr. Petras Žilvitis \$20.00, A. Vidikienė \$25.00, Dr. A. Karalius \$36.00. Po \$10.00: St. Kodis, restaurantininkas, Wm. B. Jucus, Adv. K. Gugis, Dr. J. Juozaitis, Dr. P. Z. Zalatoris, Dr. A. Montvidas, e. p. "Naujienu" redakt. A. Lalis, P. Vilimas, Dom. Pivornas, Po \$5.00: Dr. A. L. Graičunas, Dr. K. Drangelis, kun. J. Vaitulis, Petras Sarpalius, Dr. A. Zimontas, A. Visbaras, L. Gižaitė, J. J. Palekas, V. F. Andriulis, K. Vilkas, A. J. Kareiva, farmaceutas K. Blyža, F. Pulekis, J. Sinkus, J. Paulauskis, aptiekorius A. Bielskis, aptiekorius M. Messar, farmaceutas Br. Jankauskas, Dr. C. Kasputis, J. Balčiunas, S. K. Grišius, J. Antanaitis, P. Bruchas, J. Liepa, Julius Cekutis, Dr. J. Kulis, Ad. Vertelka, P. Pečiulionas, M. Rožanskis; G. J. \$3.00; J. Malachowskas, Feliks Lutz ir A. Žymontas — po \$2.00. Po vieną dolerį dar sudėjo: J. Stungis, K. Vilkas, B. Gečas, A. J. Kareiva, C. Kasputis, D. R. Baršis. Dar vienas doleris sumesta smulkiais.

L. I. P. S-gai reikalinga įvairaus turinio knygos kuriams ir sukurtiems knygynams. Kas turite knygų ir norite, kad Lietuvos žmonės jas skaitytų, prisiskite L. M. P. S. Rėmėjų žiniun; jusų knygas greitai Lietuvos žmonės skaitys.

Visi pinigai pasiūsta L. M. P. S-gos išdan.

L. M. P. S. Rėmėjų skyrius galima kurti visur. Dėl informacijų kreipkitės į pirmininką Dr. A. J. Karalius, 3303 So. Morgan St., Chicago, Ill. Knygas ir aukas siųskite išimtinai (Dr. J. Juozaitis, 3261 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Dr. A. J. Karalius, L. M. P. S. R. pirmininkas.

Kur Gauti "Sandara".

- Pavienius num. galima gauti kožną savaitę už 5 centus, sekanciose WATERBURY, CONN. J.J. Kvaraciejus, 23 Congress av BRIDGEPORT, CONN. H. Slavin, 24 Railroad Ave. CLEVELAND, OHIO. "Dirva", 7907 Superior Ave. P. A. Szukys, 2345 St. Clair Ave. CHICAGO, ILL. J. B. Aglinskas, 3238 S. Halsted St. Dr. K. Drangelis % Venta Drug Store 4101 S. Francisco Ave., A. A. Lukas, 3315 So. Halsted St. V. J. Andriulis, 2041 S. Ruble St F. A. Juozaitis, 4559 S. H. rmitage Ave, MONTELLO, MASS. D. Kella, 9 Aarthur St. A. M. Lanška, 672 N. Main St. P. Batkevičia, 678 Main St. NEW HAVEN, CONN. K. Mo'arevičius, 255 Wallace St. LAWRENCE, MASS. J. J. Urbso & Co. 101 Oak St. Lithuanian Sales Corp., 70 Lawrence St. BROOKLYN, N. Y. J. Pasiñewsky, 87 Grand St. "Vienybė" P. Co., 193 Grand St.

J. Mickevičius, 59 Harkins Lane WORCESTER, MASS. NORWOOD, MASS. M. Paltanavičia, 15 Millbury St. J. Pašakarnis, 1100 Wash. St. P. A. Dėdynas, 85 Millbury St.

"Lietuvos Uinkinkas"

Išrašykite Lietuvos savo gimimėms, kaimynams ir pažistamiems, patys skaitykite ir platinkite "LIETUVOS UKININKĄ" Seniausias ir didžiausias progresyvių Lietuvos darbo žmonių laikraštis. KURIS teisingai ir aiškiai aprašo valstiečių ir kitų darbo žmonių vargus, iškelia aikštėn negerus valdžios darbus, kovoja su šelstančiu Lietuvoje klerikalizmu. Skaitytojams duoda advokatai patarimų teisių klausimais, bylų vedime, agronomai ukio klausimais, veterinarai gyvulių auginime ir gydyme, daktarai sveikatos klausimais ir šiaip įvairių įvairiausių gyvenimo reikalais. Per metus duoda savo skaitytojams apie 4000 patarimų iš jų įvairiais klausimais nemaža tenka amerikiečiams. "Lietuvos Ukininko" prenumeratoriai per metus gauna: 52 num. "Lietuvos Ukininko" su šiais priedais: 24 num. "Žemė" geriausio ukio laikraštis. 24 num. "Jaunimo" pažangiojo Lietuvos jaunimo laikraštis, kuris ragina jaunimą lavintis, dorai gyventi ir tt. 24 num. "Savišalybės ir Koperacija." 6 num. "Sveikata." Žmonių sveikatos laikraštis daktarų vedamas. Kalendorius, Didelis "Lietuvos Ukininko". Leidžia "Varpo" B-vė. "Lietuvos Ukininko" kaina: metams \$0 auks., pusei metų — 42 auks., 3 mėn. — 22 auks., atskiras numeris 2 auksinai. Amerikoje: metams — 2 dol., pusei metų — 1 dol. ADRESAS: "Lietuvos Ukininkas", Laisvės Alėja Nr. 60, KAUNAS. Amerikoje galima gauti pavieniais num. ir užsirašyti šiose vietose: So. Boston, Mass. "Sandara," 327 E Street. New York, N. Y. Vasiliauskas, 307 West 30-th St., Chicago, Ill. "Naujiense" 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. "Aušros Knygynas" 3210 So. Halsted St., E. St. Louis, Ill. Jonas Žickus, 539 Collinsville Ave., Rockford, Ill. Petras Kutra, 1012 Main St., ir A. L. T. Sandaros kuopose. (31)

NEGAIŠK LAIKO, UZSIRAŠYK SAU IR SAVIŠKIAMS ŠIANDIEN.

VENYBE

193 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y. Siūncia pinigus į visus pasaulio kraštus. Parduoda laivakortes ant visų linijų. Turi didelį knygyną. Leidžia du sykiu savaitėje politinį ir mokslo laikraštį "Vienybė" su juokingu skyriumi "Tarka." Kaina metams \$3.50. Į Lietuvą \$4.50. Dabar per "Vienybę" eina vienatinio bėpartijų atstovo St. Seime raštas apie Lietuvos tvarką, valdžios įstatymus ir gyvenimą. Visais reikalais kreipkitės augščiau padėtu adresu.

"DIRVA" ATPIGO!

"DIRVA" YRA PIGIAUSIAS IS DIDZIŲJŲ (8 PUSL.) LAIKRAŠČIŲ!!!

Suv. Valstijose metams	\$2.00
Pusei metų	\$1.00
Kanadoje metams	\$2.50
Pusei metų	\$1.25
Lietuvoje ir kitur metams	\$3.00
Pusei metų	\$1.50

Reikalaukit kopijos pažiūrėjimui — siūnciama visiems dovanai. Reikalaukit "Dirvos" Katalogų.

7907 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDZIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$400,000.00. Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta \$247,687.15. SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynė" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos. Pomirtiniai skyriai — \$150, 300, 600 ir 1000. Pašalpos Skyriai — \$6.00, 9.00 ir 12.00 į savaitę. Del pletesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA 307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJIENOS

"NAUJIENOS" yra didžiausias lietuvių dienraštis pasaulyje, ne tik iš dydžio, bet labiausia iš turinio. "Naujienos" nėra vieno žmogaus padaru, bet tikrą visuomeninis organas, kurame atspindi nuomonės, sauprotavimai, geismai, patarimai išmintis visų žymiausių lietuvių veikėjų, darbuotojų, politikų, poetų, mokytojų, mokslininkų ir biznierių. Skaityti "Naujienas," tai reiškia turėti prieš save atspindį visko, kas yra geriausia lietuvių tarpe. Lietuvos žmonės irgi myli skaityti "Naujienas." Užpeneruokite jiems. "Naujienos" kainuoja metams Amerikoje \$7.00, Lietuvoje \$3.00. Jei dar kas nėra matęs "Naujienu" prisiųskit reikalavimą, mes pasiūsim 2 kopijas DYKAI.

NAUJIENOS

Del savo naudos ir garbės skaitykit "Naujienas." 1739 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SANDARIEČIAI, PLATINKIT SAVO ORGANĄ "SANDARĄ!"

Darbininko Draugas PAIN-EXPELLER

Valzbaženklis užrog. S. V. Pat. Odes. Garsus per daugiau kaip 50 metų. Išmokykite žauro (Anchor) Valzbaženklį.

PR. ŽIVATAS.

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt. OFISO ADRESAS: 1836 N. Main St., Scranton, Pa.

LAIVAKORTĖS VĖL ATPIGO

Į Klaipėdą	\$107.00
Į Hamburgą ir Bremeną	\$103.50
Į Liepoją	\$107.00
Į Piliavą - Karaliaučiu	\$106.50
War Tax	\$5.00
Pinigu Siuntimas žemžiausiu dienos kursu.	
Pinigus Lietuvoje gauna laike 25-30 dienų.	
P. MIKOLAINIS, 53 Hudson Ave., Brooklyn, New York.	

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR LIETUVIS Gydytojas ir Chirurgas 506 Broadway, S. Boston. Valandos: 9-11, 2-4, 7-9.

Dr. Paul J. Jakmauh (Jaskimavičius) Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare. 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502

Dr. Ignotas Stankus 1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa. Lietuvis Daktaras ir Chirurgas. Valandos: Nuo 9 iki 10 A. M. " 3 " 5 P. M. " 7 " 8 P. M. Nedeliomis " 10 " 3 P. M.

H. S. Stone O.D. Akių Specialistas. 399a Broadway, (tarp E ir F gatvių. South Boston)

DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 Vakaris 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

Dr. Tessmer DENTISTAS 306 Main St., Worcester, Mass viršui "Iver Johnson" kauptuvė Patyres dentistas, priemas mos kainos. Atsara subatom po pietų. Nedeliomis pagri sutartį. Telephone Park 3311

F. KLEIN L. HOFFMAN Lietuviška Krautuvė BUFFALO FURNITURE STORE Furniture Repaired and Postering 579 Grand Ave., Tel. Lib. 8515 Home address: 23 Chadem St. NEW HAVEN, CONN.

Vietos žinios.

SANDARIEČIŲ PIKNIKAS.

Liepos 4 d. plačiai išgarsintas Sandariečių piknikas Waushakum Parke, Framingham, Mass., puikiai pavyko, ir apskritys netik kad apsimokės visas rengimo išlaidas, bet tikimasi, kad pusėtinai liks pelno.

Nežiurint, kad tą dieną iš pat ryto rodėsi, kad bus lietaus, ir pagalios važiavimo laike apie 9 valandą pradėjo lyti, bet žmonių prisirengimą nesulaikė, ir iš Bostono išvažiavo du pilni specialiai karai. Bostono Gabijiečiai ir Sandariečiai buvo pirmieji pikniko svečiai. Vėliaus, protarpiais apstojus lietui, svečių atvažiuo ir iš kitų miestų, taip kad, nežiurint į netikusį orą, piknike buvo virš 500 publikos.

Kadangi pikniko rengtoje vietoje yra puiki salė, tai kad ir lietus lijo, bet įvyko didelė dalis programos, kuri buvo garsinta. Kalbėjo adv. F. J. Bagočius, kuris su savo kalba padarė puikų įspūdį, nurodymas klerikalų juodus darbus Lietuvoje. Taipgi kalbėjo Steigiamojo Seimo nariai: Kap. L. Natkevičius, Mok. B. Žygelis, ir Bostono univ. studentas N. Rastenis. Visų kalbėtojų kalbos buvo turiningos. Aukų Politiniam Izdūi surinkta \$50.

Taipgi reikia pastebėti, kad šiame piknike didelį programą išpildė Dramos ir Muzikos Draugija "Gabija," vadovaujama komp. M. Petrausko. Sudainavo apie 10 naujaujų dainų, su kuriomis žavėte žavėjo pikniko svečius. Kadangi šiame piknike buvo daug ir Amerikonų, tai dainavimo pertraukose teko girdėti jų išsireiškimai, giriant choro gražių dainavimą, ir lietuviškų dainų melodijų gražumą.

Po prakalbų ir dainų didelėje vasarinėje svetainėje ant ežero kranto buvo daugybė visokių žaislų, kaip tai: Agunėlė, Kripūtis, Noriu miego ir tt., kuriuose dalyvavo visi pikniko svečiai, vadovaujant komp. Mikui Petrauskui. Po viso programo buvo šokiai iki 8 val. vakare.

O kadangi lietus lijo visą dieną, tai kitos programos dalys, kaip tai: traukimas Judamų Pavėikslų ir ristikynės negalėjo įvykti. Jeigu tokioje lietygoje dienoje suvažiuo publikos virš 500, tai jei būtų buvus graži diena, tai, beabejo, būtų buvę virš 5.000. Tas parodo, kad lietuviai pritaria Sandariečių darbams ir remia juos lankydamiesi į jų rengimus.

Rep.

EXTRA SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 7 kuopos bus pėtnyčios vakare Liepos 14 d. 1922 m.

Daug svarbių reikalų subėgo aptarimui, būtinai visi susirinkite. Bus išduodami raportai iš buvusio Pikniko ir bus kalbama apie kitą Pikniką. Susirinkit visi.

Kuopos Korespondentas.

ANTRAS MILŽINIŠKAS PIKNIKAS.

A. L. T. Sandaros N. A. Apskritys reigia kitą didelį pikniką Liepos 22 ir 23 dd. 1922, Tautiškam Parke, Methuen, Mass. Ta vieta yra prie pat Lawrence, Mass. Apskričio valdyba su Lawrence 12 kuopa deda visas pajiegas, kad sutraukus visą jaunimą iš visos Naujos Anglijos, kad jaunimas suvažiuotų turėtų progą susipažinti ir susidraugauti ir ant toliaus draugiškumą palaikyti.

Ateinantis piknikas bus vienas iš įdomiausių, kad dar tokio niekuomet N. A. nėra buvę, kaip tai, kad piknikas užimtų dvi dienas. Yra rengiama Liepos 22 d., subatoj, puikiausi šokiai. Grajis Lawrence Unijos muzikantai angliškus ir lietuviškus šokius naujausios mados.

Liepos 23 d., nedėlioje, bus stebuklingas suvažiuojimas. Mat dabartės Lawrence yra didelės streikos, tai vietiniai sako, kad bus mažai publikos, o Bostoniečiai rengiasi išvažiuoti iš Bostono nemažiau, kaip penki šimtai ir žada nusivežti ilgą virvę ir eis traukti virvės, kas tik norės traukti, su Bostoniečiais: jie mano parsivežt į Bostoną, kas tik užsikabys ant virvės. Taipgi žada išpildyt ir tam tikrą programą. Patartina visiems važiuoti į pikniką.

Komisijos narys,
V. P. Jankauskas.

PIKNIKAS PAVYKO.

A. L. T. Sandaros N. A. Apskritys turėjo surengęs pikniką Liepos 4 d., 1922 m., Waushakum Parke, Framingham, Mass. Nors diena buvo lietinga, bet Sandariečiai ir Sandaros rėmėjai visai lietaus nepaisė, vistiek važiavo į surengtą Sandariečių pikniką.

Publikos buvo suvažiuavę apie šeši šimtai pamatyti garsinto programos. Programos prasidėjo 4:30 val. po pietų. Pradžioje programo Gabijos choras padainavo keletą lanelių po vadovystę gerb. komp. M. Petrausko, kuris sutraukė visą publiką paklausti malonių dainelių.

Toliaus sekė kalbėtojai: adv. F. J. Bagočius, Kapitonas Ladas Natkevičius, Teisių studentas Nadas Rastenis ir Mokytojas B. Žygelis. Taipgi prie pabaigos dar sykį dainavo Gabijos choras, palydint gerb. komp. M. Petrauskui. Po tam prasidėjo lietuviški žaislai, kurie visai publikai labai patiko, ir pradėjo skirstytis į namus pilnai pasiganėdinę pikniką.

Taipgi buvo renkamos aukos Lietuvių Politiniam Izdūi — surinkta \$49.94. Širdingai aciu visiems aukotojams, aciu gerb. komp. M. Petrauskui už prirengimą gražių dainelių, Gabijos chorui, kuris atliko gražų programą. Aciu visiems už atsilankymą į pikniką.

Pikniko gaspadorius,
V. P. Jankauskas.

ISLEISTUVIŲ PIKNIKAS.

Kadangi mus svečiai iš Lietuvos, gerb. B. Žygelis ir L. Natkevičius, kurie tuo tarpu gyvena gerb. Petrausko "respublikoje," neužlgo išvažiuos Lietuvon, tad Worcesterio Sandaros kuopa surengė jiems išleistuvių pikniką farmoje šalia Worcester, Mass. Kad pažaidus susėsta po vėsingų medžių užkasti, buvo paprašyti prakalbėti po kelis žodžius sekanti piliečiai: L. Natkevičius, N. Rastenis, D-ras Devenis, komp. M. Petrauskas, "A. L." redaktorius Jokubynas, "Sandaros" redaktorius V. J. Šliakys, Juzė Rauktytė, B. Žygelis, A. J. Gotautas, "Aušrelės" choro vedėjas J. Dirvelis ir pirmininkas A. Kriaučialis.

Po smagios dienos visi linksmi išsiskirstė namučion.

Dirbtiniai dantys ant galo pradeda gauti pripažinimą, nes Suvalstijų Sveikatos Biuras pataria juos vartoti, jei tikrieji kruminiai dantys yra iskritinėje. Nes jei maistas nėra tinkamai sukramtytas, tai žmogaus sveikata turi nukentėti.

Išgedę dantys dažnai yra priežastimi reumatizmo ir narių skaudėjimų, kaip praneša Suvalstijų Sveikatos Biuras, kuris pataria, kad dantų šaknis turi būti iširtos su X-spinduliais, kad sužinoti, ar nėra išgedusios.

DAINOS

Išėjo iš spaudos 70 dainų. Kaina vienos knygos 1 dol. 50 centų. Šioji dainų knyga talpina dainas, daugumoje, keturių maišytų balsu, chorams ar kvartetams. Tame skaičiuje yra apie 30 dainų, kurios geriausiai pritiks jaunomėnėi—mokykloms. Dalis dainų sutaisyta vien vyrų balsams ar vien moterų. Aiskumo dėlei, knygos pradžioje, italpoje paaiškinta kurios kainos, kuriems balsams pritaikytos. Atiduodama chorams papiginta kaina, jeigu choras ima nemažiau 20 knygų vienu kartu. Už 20 knygų — 25 dol. ....
M. PETRAUSKAS, 769 Broadway, So. Boston, Mass.

Reikalingas Dženitorius.

Lithuanian Agency
361 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.

Padėkos Laiškas.

ISREISKIU PADEKOS ZODI UZ GERA PATARNAVIMA

Tariu širdingiausių padėkos žodžių Baltic States Finance Corp. už atvežimą mano giminaitės Marijonos Tamkytės iš miesto Žižmarų, į Ameriką, taipgi širdingai aciu p. P. Bartkevičiui, kuris patarė man kreiptis į minėtą įstaigą ir pagelbėti sudaryti reikalingus popierius. Labiausiai aš Marijona Tamkytė dėkavoju už mandagų ir gerą patarNAVIMĄ Kastantui Norkui, Baltic States Finance Corporation Skyriaus Vedėjui Kaune, kuris patsai mus visus skaitliuje 17 ypatų palidėjo iki laivo ir prižiūrėjo visą kelionę. Ant laivo valgyti davė 4 sykius į dieną visokių valgių. Gražus 3-čios klesos kambariai ir buvome po 4 ypatas viename kambaryje. Visa kelionė buvo man prirengta ko geriausiai ir už tą dar sykį tariu mano prieteliams ACIU ir veliju visiems, kurie nori atvažiuoti į Ameriką, kad kreiptųsi į Baltic States Finance Corporation, 357 Broadway, South Boston, Mass.

Tikiuos, kad ir kitiems Lietuviams minėta įstaiga patarnaus taip kaip ir man. Velijantis gerų pasekmių, Marijona Tamkytė ir Jonas Raulinaitis, 54 Arthur St., Brockton, Mass. (Apg.)

Didelis Išvažiuojimas!

Rengia Cambridge'aus Lietuvių Ko-op. Bendrovė, Nedėlioje, LIEPOS (JULY) 16 d., 1922 m. ant S. Mizaro (Misser) ukės, žinoma kaip Old Richard Farm, Belchard St., E. Sharon, Mass.

Prasidės 10:30 v. ryte ir tęsis iki vėlumai. Tai bus linksmas išvažiuojimas ant kurio širdingai kviečiame visuomenę atsilankyti. Bus ir muzika. Norintieji linksmi nuvažiuoti užsiregistruokite savo vardą Bendrovės Krautuvėje, kuri randasi kampane Main ir Portland Sts., nuo kur išeis šeši trokai kaip 9:30 v. ryte, ir visi sau linksmi važiuosime.

C. L. Co-op. B. Komitetas.
(Apgarsinimas)

AKIŲ SPECIALISTAS.

Silpnos akys sudaro didžiausią žmogui nelaimę. Ir kiek gyvenime beliktu vertės, jeigu akyse šviesa užgestų. Štai faktas: "Septyni žmonės iš dešimties turi dėvėti akinius." Ar jus tikrai žinote, kad jusų akys geros? Jei akių silpnumas ar galvos skaudėjimas apsirėškia, kreipkitės į patyrusį akių specialistą J. L. PASAKARNIS, O.D. 377a Broadway, cor. E St., So. Boston, Mass. OFISO VALANDOS: 9 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis pagal sutartį.

Ofis Tel. S. B. 441
Residence W. Newton 1016-R.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.

FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Antras Milžiniškas PIKNIKAS!

RENGIA A. L. T. SANDAROS NAUJOSIOS ANGLIJOS APSKRITYS

Liepos 22 ir 23 dienose

— 1922 M. —

Tautiškam Parke, Methuen, Mass.

(Prie pat LAWRENCE'O)

Subatotoje prasidės 2-ą val. po pietų; nedėlioje 10 val. ryte. Abi dienas tęsis iki vėlumai nakties.

Šis dviejų dienų Piknikas tai bus tikras lietuviškas jomarkas, kokio dar neturėjo Mass. valstijos lietuviai. Jį rengia bendromis pajiegomis net 9 Sandaros kuopos. Kiekviena kuopa deda pastangas, kad atsižymėti su programu, ir pralenkti kitas.

Subatotoje grieš puiki Unijos Orkestra, visokius Amerikoniškus ir Lietuviškus šokius. Nepamirškite, kad TAUTIŠKAME PARKE tarp žalių medžių yra graži vasarinė Salė, kur jaunimas galės linksmai pasišokti. Nedėlioje, bus labai didelis programos, kuriame ims dalyvumą visos kuopos. Bus virvės traukimas. Bostoniečiai rengiasi su didžiausiu smarkumu pasirodyti milžinai. Jie sutinka stoti su alei kurios kolonijos drutuoliais, ir yra pilni drąsios nuomonės, kad juos parsitrauks net į Bostoną. Worcesterio Sandariečiai sako, kad kol ne peršokai negali sakyti "OP," nes kartais vieton Bostono galite atsiderėti į Worcesterį. Gi Lawrenceiečiai sako: mes namie budami mokėsime apsidirbti su visais. Taipgi bus ir daugias visokio įvairaus programo, kaip tai: visokių žaislų, lenktynių, ir tt. Visako negalima aprašyti, nes kiekviena kuopa rengiasi su skirtingu programu.

Taipgi bus dainų ir prakalbos. Klibės Steigiamojo Seimo narys kapitonas Ladas Natkevičius ir kiti. Tad nepraleiskite šios puikios progos.

Visus Kviečia RENGĖJAI.

KELRODIS: Atvažiuavus į Lawrence reikia imti Lowellio karus ant ESSEX ST. ir važiuoti iki Lawyer St., ten išlipus eiti po dešinei tiesai į Parką. Automobiliais taip pat.

KASDIENINIS MAISTAS VISIEMS REIKALINGAS

Zinomas senas biznierių
ANT. NAUJOKAITIS
208 West Fifth Street, South
Boston, Mass.
ATIDARĖ visokių produktų
krautuve, kaip tai Mėsos Mār-
kėta ir Grosernia. Kviečia vi-
sus apie linkės lietuvius kreip-
tis su pirkimu maisto ir kitu
smulkmenų, čia rasite geras
prekes ir mandagų patarnavi-
mą.

LIETUVIŲ GARAGE

Parduodame visokius automo-
bilus, dalis ir reikmenis (sup-
ples). Išrandavojame automobi-
lius dėl pasivažinėjimo; ir užlai-
kome ekspertą mekaniką dėl su-
taisymo mašinas.

PETRAS JAKIMAVIČIUS,
541 East Broadway,
South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 51370.

Kerdieju Spaustuvė.

(KERDIEJUS PRESS)
598 Broadway, (2-ros Lubos)
SOUTH BOSTON, MASS.
Jei jums reikia gerų spaus-
dinių, kaip Lietuvių, taip An-
glų arba ir dar kitomis kalbo-
mis, tai kreipkitės pas Kerdie-
jus, jie gerai padaro spaudos
darbus—be klaidų. Apart pa-
prastos spaudos, Kerdiejai užsi-
ima gaminimu ir tokių dalykų
kaip Šerai, Paliudijimai ir kito-
ki produktai, atliekami taip va-
dinamais Ingraviravimo, Spal-
vavimo, Imbosinimo bei Lito-
grafijos procesais.
Vieta:
Kampas Broadway ir I Street.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Ateiminkite, jeigu piskite pas mus, sučėdysite pinigų ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausias daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT.

100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

LIETUVIS GRABORIUS.

Šiuomi pranešu visiems Bostono ir apie linkės lietuviams, kad nupiginau kainas už grabus, ir visą palaidojimą Palaidoju numirusių už \$100.00 ir augščiau. Pasitai-
kius reikalui, kviečiu brolius lietuvius ir iš apie linkės kreiptis pas mane, o aš darbą atlieku gerai, gražiai, mandagiai ir pigiau negu kas kitas. Žodžiu sakant patarnauju konogeriausiai, visiems dykai už nuvažiuojimą į kitus miestus nieko nerokuoju. Pasitaičius reikalui kreipkitės šiuo adresu:

P. J. AKUNEVIČIUS
258 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. gyvenimo: S. B. 1891-M; Ofiso: 381.

Strand Lunch

Puikiausia Lietuviška
VALGYKLA So. Bostone.
Švariai viskas užlaikoma.
Valgiai visados švieži ir
skaniai pagaminti.

Taigi ateik, o persitik-
rinsi.

K. BLINSTRUBAS, Prop.
304 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Puiki Lietuviška UŽEIGA

pas
ANTANĄ TAMULEVIČIŲ
300 Broadway, S. Boston, Mass.